

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Διοίκηση
Υπηρεσιών Υγείας**

**Αποτελεσματικότητα μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου σε
μονάδες υγείας. Απόψεις εργαζομένων.**

**Της
Σταθοπούλου Ελευθερίας**

Υποβλήθηκε ως αιτούμενο για την απόκτηση του μεταπτυχιακού
διπλώματος στη Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας

Ιανουάριος 2022

Επιβλέπων Καθηγητής
Δρογαλάς Γεώργιος

Περίληψη

Κύριος σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η αξιολόγηση των εσωτερικών οικονομικών ελέγχων στις ελληνικές μονάδες υγείας. Για τους σκοπούς της έρευνας συλλέχθηκαν δεδομένα από εβδομήντα (70) εργαζόμενους σε μονάδες υγειονομικής περίθαλψης, με τη χρήση ερωτηματολογίων. Η ανάλυση και η παρουσίαση των εμπειρικών δεδομένων έγιναν με τη βοήθεια του στατιστικού προγράμματος SPSS. Ένα από τα ουσιαστικότερα ευρήματα της έρευνας ήταν ότι ο εσωτερικός έλεγχος δύναται να συνδράμει καταλυτικά και να προσφέρει προστιθέμενη αξία για την μονάδα υγειονομικής περίθαλψης.

Λέξεις- κλειδιά: Εσωτερικός έλεγχος, Ελεγκτική, Υγεία, Νοσοκομεία, Ελλάδα

Abstract

The main objective of the study is to evaluate internal financial controls in Greek healthcare units. Data was collected from 70 employees in healthcare units, with the use of questionnaires. Data analysis and presentation were done with the aid of SPSS but carefully done to give the researcher a hand-on experience in carrying out such an exercise. The findings depicts that internal audit could be of major importance and add value to the healthcare unit.

Keywords: Internal Audit, Audit, Health, Hospitals, Greece

Περιεχόμενα

Περίληψη	2
Abstract.....	3
1ο Κεφάλαιο: Εισαγωγή -Αναγκαιότητα-Σκοπός.....	6
1.1 Εισαγωγή	6
1.2 Σημασία της Μελέτης.....	7
1.3 Σκοπός.....	7
2ο Κεφάλαιο: Θεωρητικό πλαίσιο.....	8
2.1 Εσωτερικός έλεγχος.....	8
2.2 Στόχοι εσωτερικού ελέγχου	11
2.3 Στοιχεία συστήματος εσωτερικού ελέγχου.....	13
2.4 Ρυθμιστικά πλαίσια και κατευθυντήριες γραμμές για συστήματα εσωτερικού ελέγχου.....	14
2.5 Πρόσφατες εξελίξεις στον Εσωτερικό Έλεγχο.....	15
3ο Κεφάλαιο: Εσωτερικός έλεγχος στην Ελλάδα.....	17
4ο Κεφάλαιο: Επισκόπηση Ερευνών.....	22
5ο Κεφάλαιο: Μεθοδολογία	25
5.1 Εισαγωγή	25
5.2 Ερευνητικός σχεδιασμός.....	25
5.3 Δείγμα	25
5.4 Ανάλυση των δεδομένων	26
5.5 Εγκυρότητα και Αξιοπιστία.....	26
6ο Κεφάλαιο. Αποτελέσματα	27
6.1 Γενικά στοιχεία	27
6.2 Ποιοτικά χαρακτηριστικά της διαδικασίας εσωτερικού ελέγχου	32
6.3 Εφαρμογή εσωτερικού ελέγχου	36
6.4 Δεξιότητες των εσωτερικών ελεγκτών	40
6.5 Επανελέγχος- Ανατροφοδότηση.....	44
6.6 Αποτελεσματικότητα εσωτερικού ελέγχου.....	48
7ο Κεφάλαιο. Συζήτηση- Συμπεράσματα- Προτάσεις	51

7.1 Συζήτηση- Συμπεράσματα.....	51
7.2 Προτάσεις για μελλοντική έρευνα	52
Βιβλιογραφία	54
Παράρτημα	57

1ο Κεφάλαιο: Εισαγωγή – Αναγκαιότητα - Σκοπός

1.1 Εισαγωγή

Οι εσωτερικοί έλεγχοι έγιναν ένα εξαιρετικά επίκαιρο ζήτημα στις αρχές του 21ου αιώνα μετά από μια σειρά μεγάλων εταιρικών σκανδάλων και αποτυχιών. Λέγοντας εσωτερικούς ελέγχους, εννοούμε τις (εσωτερικές) δικλίδες ασφαλείας εντός μιας οντότητας με γνώμονα την δημιουργία αξιόπιστων χρηματοοικονομικών αναφορών, την αποφυγή της απάτης και την συμμόρφωση με τους κανονισμούς και τους νόμους. Ένα αποτελεσματικό σύστημα εσωτερικών οικονομικών ελέγχων παρέχει επίσης εύλογη βεβαιότητα σχετικά με την ακεραιότητα των χρηματοοικονομικών αναφορών και τη διασφάλιση των περιουσιακών στοιχείων της οντότητας. Τέλος οι εν λόγω έλεγχοι βοηθούν καταλυτικά στην ακρίβεια και αξιοπιστία της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης.

Οι ιδιωτικές εταιρείες έχουν μετόχους που απαιτούν λογοδοσία. Ωστόσο, στο δημόσιο τομέα οι απαιτήσεις λογοδοσίας πολλές φορές δεν είναι τόσο ισχυρές. Εντούτοις, και στο δημόσιο τομέα, λόγω ζητημάτων χρηματοδότησης, τα κίνητρα και η αναγκαιότητα για αποτελεσματικούς εσωτερικούς οικονομικούς ελέγχους αυξάνεται συνεχώς.

Σε συνάρτηση με τα ανωτέρω, τις τελευταίες δεκαετίες, ζητήματα ποιότητας ασφάλειας και ελέγχου έχουν γίνει όλο και πιο σημαντικά στη νοσοκομειακή περίθαλψη λόγω της άμεσης επίδρασής τους στην ικανοποίηση των ασθενών. Επιπρόσθετα, σήμερα, στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης, το περιβάλλον ελέγχου των μονάδων υγειονομικής περίθαλψης καθίστανται βαρύνουσας σημασίας. Τέλος, αποτελεί αδήριτη ανάγκη ότι η οικονομική διαχείριση θα πρέπει να συμμορφώνεται με τους σχετικούς νόμους και κανονισμούς και το διοικητικό προσωπικό θα πρέπει να έχει τις κατάλληλες δεξιότητες, έτσι ώστε να είναι σε θέση να βελτιώσει την οικονομική εποπτεία και τον έλεγχο του κόστους.

Σε αυτό το πλαίσιο ο εσωτερικός έλεγχος με το σύνολο των προσφερόμενων υπηρεσιών του δύναται να συνδράμει καταλυτικά στην βελτιστοποίηση των παροχών των μονάδων υγείας.

1.2 Σημασία της Μελέτης

Η σημασία της εν λόγω διπλωματικής εργασίας έγκειται στα εξής:

- ✓ Τα δημόσια νοσοκομεία είναι κομβικής σημασίας για την δημόσια υγεία.
- ✓ Η έρευνα δύναται να ενδυναμώσει την γνώση σχετικά με τους εσωτερικούς οικονομικούς ελέγχους που σχετίζονται με μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς όπως στον τομέα της υγείας.
- ✓ Το προσωπικό του κλάδου υγείας δύναται να αντιληφθεί καλύτερα πιθανά προβλήματα
- ✓ Οι διευθύνσεις των μονάδων υγείας δύναται να αποκτήσουν καλύτερη εικόνα σχετικά με τα δυνητικά οφέλη από τη χρήση των εσωτερικών ελέγχων που εφαρμόζονται και να τους χρησιμοποιήσουν αποδοτικότερα με γνώμονα την επίτευξη βέλτιστων αποτελεσμάτων.

1.3 Σκοπός

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής έρευνας είναι να ανιχνεύσει την αποτελεσματικότητα των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου σε μονάδες υγείας, μέσα από τις απόψεις των εργαζομένων στις μονάδες αυτές.

2ο Κεφάλαιο: Θεωρητικό πλαίσιο

2.1 Εσωτερικός έλεγχος

Ο εσωτερικός έλεγχος αποτελεί βασικό πυλώνα της χρηστής διακυβέρνησης, παρέχοντας στο διοικητικό συμβούλιο, την επιτροπή ελέγχου, τα ανώτερα στελέχη και τους ενδιαφερόμενους μια ανεξάρτητη άποψη για το αν ο οργανισμός έχει το κατάλληλο περιβάλλον ελέγχου. Παράλληλα ο εσωτερικός έλεγχος δύναται να λειτουργήσει ως βασικός πυλώνας για δημιουργία μια ισχυρής κουλτούρας αποτελεσματικής διαχείρισης κινδύνων και συμμόρφωσης με τους νόμους (Pantelidis et al., 2011; Ljubisavljević & Jovanović, 2011).

Ακολουθώντας την ανωτέρω προσέγγιση οι Leung et al. (2004) θεωρούν ότι ο εσωτερικός έλεγχος είναι η διαδικασία ελέγχου που προστατεύει τα περιουσιακά στοιχεία ενός οργανισμού, βοηθά τη μονάδα να βελτιώσει την αποτελεσματικότητά της και δημιουργεί προστιθέμενη αξία που ενισχύει την εικόνα της.

Με βάση τα Διεθνή Πρότυπα για την Επαγγελματική Πρακτική Εσωτερικού Ελέγχου ο εσωτερικός έλεγχος ορίζεται ως «η ανεξάρτητη, αντικειμενική δραστηριότητα διασφάλισης και συμβουλευτικής που έχει σχεδιαστεί για να προσθέτει αξία και να βελτιώνει τις δραστηριότητες ενός οργανισμού. Βοηθά έναν οργανισμό να επιτύχει τους στόχους του φέρνοντας μια συστηματική, πειθαρχημένη προσέγγιση για την αξιολόγηση και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνου, ελέγχου και διακυβέρνησης».

Σύμφωνα με το Νέο Νόμο 4795/2021 σχετικά με τον εσωτερικό έλεγχο στο δημόσιο τομέα, Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου είναι «το πλέγμα των λειτουργιών και διαδικασιών, καθώς και των δικλίδων ελέγχου που υιοθετεί ο φορέας και είναι σχεδιασμένο για να παρέχει εύλογη διαβεβαίωση στον φορέα για την επίτευξη των στόχων του σχετικά με την:

- α) αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των επιχειρησιακών του λειτουργιών,
- β) αξιοπιστία των οικονομικών και λοιπών αναφορών,

γ) συμμόρφωση με τους νόμους, τους κανονισμούς και τις πολιτικές που διέπουν τη λειτουργία του».

Γενικά, ο ορισμός του εσωτερικού ελέγχου θα μπορούσε να αποδοθεί, περιληπτικά, ως μια ανεξάρτητη, αντικειμενική διαδικασία διασφάλισης και συμβουλευτικής που αποσκοπεί στην προσθήκη αξίας και στη βελτίωση των λειτουργιών ενός οργανισμού (Sawyer et al., 2003).

Αυτό που πρέπει να τονιστεί είναι ότι οι εργασίες εσωτερικού ελέγχου βασίζονται σε κινδύνους και περιλαμβάνουν οικονομικές και μη χρηματοοικονομικές πράξεις του οργανισμού. Οι εταιρείες και οι οργανισμοί χρειάζονται μια ανεξάρτητη λειτουργία προκειμένου να παρακολουθούν και να ελέγχουν την αποτελεσματικότητα των τμημάτων και των διαδικασιών. Ως αποτέλεσμα, καθιερώνεται η λειτουργία εσωτερικού ελέγχου (Hutchinson & Zain, 2009).

Οι διάφοροι τύποι εργασιών εσωτερικού ελέγχου περιέχουν τα εξής (Goodwin and Yeo, 2001; Goodwin and Kent, 2003; Scarbrough *et al.*, 1998):

- **Υπηρεσίες διασφάλισης.** Προκειμένου να παρέχεται ανεξάρτητη αξιολόγηση των διαδικασιών διαχείρισης, ελέγχου και διακυβέρνησης, ο εσωτερικός έλεγχος προβαίνει σε αμερόληπτη αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων.
- **Συμβουλευτικές υπηρεσίες.** Προκειμένου να προστεθεί αξία και να ενισχυθούν οι δραστηριότητες της εταιρείας, ο εσωτερικός έλεγχος παρέχει δραστηριότητες.
- **Υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας.** Προκειμένου να επιτευχθούν αποτελεσματικές και αποδοτικές διαδικασίες, ο εσωτερικός έλεγχος επικεντρώνεται στη βέλτιστη χρήση των πόρων της οντότητας.

Ο εσωτερικός έλεγχος μπορεί να πραγματοποιηθεί ως εξής (Collier & Gregory 1996; Goodwin & Kent, 2003):

- **Μόνο από υπαλλήλους του οργανισμού.** Σε αυτή την περίπτωση, το τμήμα εσωτερικού ελέγχου αποτελείται μόνο από εσωτερικούς υπαλλήλους του

οργανισμού και η διοίκηση του τμήματος εσωτερικού ελέγχου ανήκει αποκλειστικά στους υπαλλήλους του οργανισμού.

- **Από υπαλλήλους του οργανισμού και από εξωτερικούς συνεργάτες.** Τόσο οι υπάλληλοι του οργανισμού όσο και οι εξωτερικοί πάροχοι υπηρεσιών εσωτερικού ελέγχου (εξωτερικοί συνεργάτες) παρέχουν υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου στον οργανισμό. Ωστόσο, η διοίκηση του τμήματος εσωτερικού ελέγχου ανήκει στους υπαλλήλους του οργανισμού.
- **Από εξωτερικούς συνεργάτες.** Σε αυτή την περίπτωση, Οι εξωτερικοί πάροχοι υπηρεσιών εσωτερικού ελέγχου (εξωτερικοί συνεργάτες) αναλαμβάνουν τις υπηρεσίες του εσωτερικού ελέγχου του οργανισμού. Ωστόσο, η διοίκηση είναι αποκλειστικά υπάλληλος εσωτερικού χώρου.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο εξωτερικός ελεγκτής (ορκωτός ελεγκτής λογιστής) δεν πρέπει ταυτόχρονα να παρέχει υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου στον ίδιο οργανισμό.

Σε όλες τις περιπτώσεις για να επιτευχθεί η βέλτιστη εφαρμογή του εσωτερικού ελέγχου, θα πρέπει να υιοθετηθούν οι ακόλουθες πρακτικές (Al-Shammari, 2010):

- **Με βάση τον κίνδυνο.** Ο εσωτερικός έλεγχος πρέπει πάντα να λαμβάνει υπόψη τον παράγοντα κινδύνου και πρέπει να είναι πάντα εστιασμένος στην αποτελεσματική διαχείριση όλων των κινδύνων του οργανισμού
- **Ανεξαρτησία.** Όλες οι λειτουργίες του εσωτερικού ελέγχου πρέπει να είναι ανεξάρτητες από τις δραστηριότητες που αξιολογούν (Vanasco, 1996). Για να επιτευχθεί αντικειμενική αξιολόγηση, ο εσωτερικός έλεγχος θα πρέπει να αναφέρεται στο κατάλληλο επίπεδο διοικητικής ιεραρχίας.
- **Σχεδιασμός.** Ένα κατάλληλο επιχειρησιακό σχέδιο στρατηγικής που διακρίνει τα καθήκοντα και τις ευθύνες του εσωτερικού ελέγχου, θα πρέπει πάντα να αναπτύσσεται και να ακολουθεί πάντα τα πρότυπα εσωτερικού ελέγχου.

- **Επάρκεια πόρων.** Το τμήμα εσωτερικού ελέγχου πρέπει να έχει ειδικευμένους υπαλλήλους που διαθέτουν όλες τις κατάλληλες δεξιότητες και την απαιτούμενη εμπειρία για να ανταποκριθούν στην βέλτιστη εφαρμογή του εσωτερικού ελέγχου.
- **Επικοινωνία.** Ο εσωτερικός έλεγχος είναι υπεύθυνος για την επαλήθευση της βέλτιστης λειτουργίας του οργανισμού στα βασικά ενδιαφερόμενα μέρη: το διοικητικό συμβούλιο, την επιτροπή ελέγχου, τα ανώτερα διοικητικά στελέχη κ.λπ. Η υποβολή εμπειριστατωμένων αναφορών και η παροχή διαφόρων άλλων υπηρεσιών στους ενδιαφερόμενους φορείς είναι ευθύνη του εσωτερικού ελέγχου. Η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητα της αξιολόγησης του εσωτερικού ελέγχου αξιολογούνται από τα ενδιαφερόμενα μέρη. Επιπλέον, ο εσωτερικός έλεγχος είναι υπεύθυνος για τη διασφάλιση της βέλτιστης επικοινωνίας μεταξύ του εξωτερικού ελέγχου και της διοίκησης του οργανισμού. Τέλος, ο εσωτερικός έλεγχος ενημερώνει την επιτροπή ελέγχου σχετικά με την αλληλεπίδραση του εσωτερικού με τον εξωτερικό έλεγχο.
- **Επαναξιολόγηση και βελτίωση.** Ο εσωτερικός έλεγχος επισημαίνει ζητήματα που προκύπτουν κατά τη διάρκεια και μετά τον έλεγχο σε σχετικούς τομείς του οργανισμού. Επιπλέον, για να επιτευχθεί συνεχής βελτίωση, ο εσωτερικός έλεγχος υπόκειται σε περιοδική αξιολόγηση και επανεξέταση.

2.2 Στόχοι εσωτερικού ελέγχου

Ειδικότεροι στόχοι του εσωτερικού ελέγχου είναι: (COSO, 2007):

- ✓ Επανεξέταση της επίτευξης των στόχων του οργανισμού.
- ✓ Αξιολόγηση εάν οι αποφάσεις εγκρίνονται σωστά.
- ✓ Αξιολόγηση της ακεραιότητας και της αξιοπιστίας των πληροφοριών.
- ✓ Αξιολόγηση της συμμόρφωσης με νόμους, πολιτικές, συμβάσεις και κανονισμούς.
- ✓ Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και της οικονομίας των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.
- ✓ Παρακολούθηση προηγούμενων ελέγχων για την αξιολόγηση της αποτελεσματικής εφαρμογής των διορθωτικών μέτρων.

Σύμφωνα με την επιτροπή COSO (2007), οι στόχοι του εσωτερικού ελέγχου αποσκοπούν στην εύλογη διασφάλιση ότι:

- ✓ **Τηρούνται οι νόμοι και οι κανονισμοί:** Οι νόμοι και οι κανονισμοί έχουν θεσπιστεί από την διοίκηση ή το κράτος. Είναι απαραίτητη η σωστή εφαρμογή των νόμων και κανονισμών και ο εσωτερικός έλεγχος μπορεί να συνδράμει καταλυτικά σε αυτό.
- ✓ **Εφαρμόζονται οι οδηγίες που δίνονται από τη διοίκηση:** Οδηγίες από την διοίκηση καθορίζουν τις προσδοκίες της διοίκησης από τους εργαζόμενους, καθώς και το εύρος των εργασιών που πρέπει να γίνουν. Ο εσωτερικός έλεγχος πρέπει να παρέχει σαφή κοινοποίηση όλων αυτών των οδηγιών στους εργαζομένους και σαφής καθοδήγηση για την επιτυχή υλοποίησή τους
- ✓ **Οι εσωτερικές διαδικασίες του οργανισμού λειτουργούν σωστά και τα περιουσιακά στοιχεία προστατεύονται:** Δείκτες παρακολούθησης ορθής εφαρμογής των διαδικασιών πρέπει να καθοριστούν. Η διοίκηση πρέπει να είναι προσεκτική για να αποφευχθεί η απάτη και η κλοπή περιουσιακών στοιχείων.
- ✓ **Οι οικονομικές πληροφορίες είναι αξιόπιστες:** Η πιστή καταγραφή των διαδικασιών δύναται να ενισχύσει και να βελτιώσει την αξιοπιστία των χρηματοοικονομικών πληροφοριών.

2.3 Στοιχεία συστήματος εσωτερικού ελέγχου

Τα συστήματα εσωτερικών ελέγχων αποτελούνται από πέντε αλληλένδετα στοιχεία. Αυτά τα στοιχεία χρησιμοποιούνται για την ανάπτυξη ενός συστήματος εσωτερικού ελέγχου και είναι επίσης τα μέσα για την αξιολόγησή του (COSO, 1992).

2.3.1 Περιβάλλον ελέγχου

Το περιβάλλον ελέγχου είναι το βασικό μέρος ενός συστήματος εσωτερικού ελέγχου. Περιλαμβάνει μεταβλητές όπως η ακεραιότητα, οι ηθικές αξίες, η ικανότητα των εργαζομένων και η φιλοσοφία της διοίκησης στον οργανισμό. Είναι η συνιστώσα που παρέχει τα θεμέλια που απαιτούνται για την αξιοποίηση των άλλων συνιστωσών στο σύστημα εσωτερικού ελέγχου (COSO, 2005).

2.3.2 Εκτίμηση Κινδύνου

Η εκτίμηση κινδύνου είναι εκείνο το στοιχείο ενός συστήματος εσωτερικού ελέγχου που χρησιμοποιείται για τον εντοπισμό κινδύνων. Για να είναι αποτελεσματική η εκτίμηση κινδύνου, εφαρμόζονται προληπτικά μέτρα με τον καθορισμό σαφών στόχων. Αυτό το στοιχείο του συστήματος εσωτερικού ελέγχου προσδιορίζει και αναλύει πιθανούς εσωτερικούς και εξωτερικούς κινδύνους (COSO, 2004).

2.3.3 Δραστηριότητες ελέγχου

Οι δραστηριότητες ελέγχου περιλαμβάνουν πολιτικές, διαδικασίες και πρακτικές που αναπτύχθηκαν για την αύξηση των στρατηγικών αποτελεσματικής διαχείρισης κινδύνου. Ειδικές και επιπρόσθετες δραστηριότητες ελέγχου περιλαμβάνουν τον διαχωρισμό των καθηκόντων, τις επαληθεύσεις και τη φυσική ασφάλεια περιουσιακών στοιχείων.

2.3.4 Πληροφορίες και Επικοινωνίες

Οι πληροφορίες πρέπει να εντοπίζονται και να κοινοποιούνται έγκαιρα και αποτελεσματικά σε όλα τα εμπλεκόμενα μέρη της οντότητας (COSO, 1992).

2.3.5 Παρακολούθηση

Η παρακολούθηση περιλαμβάνει την αξιολόγηση της απόδοσης των στοιχείων εσωτερικού ελέγχου, διασφαλίζοντας ότι λειτουργούν αποτελεσματικά. Αυτό το συστατικό περιλαμβάνει την παροχή στους διευθυντές σαφών κατευθυντήριων γραμμών ευθύνης. Περιλαμβάνει επίσης την πραγματοποίηση αξιολογήσεων μέσω ελέγχων και άλλων ανεξάρτητων μερών, διασφαλίζοντας ότι η οντότητα διαχειρίζεται σωστά τις δραστηριότητές της (COSO, 1992).

2.4 Ρυθμιστικά πλαίσια και κατευθυντήριες γραμμές για συστήματα εσωτερικού ελέγχου

Καθώς η σοβαρότητα των εταιρικών λογιστικών αποτυχιών αυξήθηκε σταθερά την τελευταία δεκαετία, υπήρξε και η αντίστοιχη αύξηση στην ανάπτυξη νομοθετικών πρωτοβουλιών, προτύπων και κατευθυντήριων γραμμών που θα βοηθήσουν τους οργανισμούς να βελτιώσουν τους εσωτερικούς τους ελέγχους.

Ειδικότερα, στη δεκαετία του 1990 προέκυψαν πλαίσια εσωτερικού ελέγχου όπως το COSO (ΗΠΑ), το Turnbull (Ηνωμένο Βασίλειο) και το CoCo (Καναδάς), μερικά από τα οποία αναθεωρήθηκαν πρόσφατα και ενημερώθηκαν ή συμπληρώθηκαν. Το Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Εσωτερικού Ελέγχου της COSO (1992) και η Οδηγία του Turnbull για τον Εσωτερικό Έλεγχο (1999) είχαν πολύ ευρύτερη προσέγγιση στον εσωτερικό έλεγχο από τον Sarbanes-Oxley, όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής, τους στόχους και την προσέγγιση (Burnaby and Hass, 2009).

Επίσης στις ΗΠΑ το 2004, η COSO δημιούργησε το COSO Enterprise Risk Management—Integrated Framework, το οποίο συμπληρώνει το πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου του 1992. Όλα τα ανωτέρω, επικεντρώθηκαν σε ελέγχους που καλύπτουν ολόκληρο το φάσμα δραστηριοτήτων και λειτουργιών της οντότητας (και όχι μόνο σε αυτούς που σχετίζονται άμεσα με τις οικονομικές αναφορές) υιοθετώντας μια προσέγγιση εσωτερικού ελέγχου βάσει κινδύνων (Visser & Erasmus, 2008).

Αναγνωρίζοντας τη σημασία των εσωτερικών ελέγχων, ένα πλαίσιο εσωτερικών ελέγχων σχετικά με την πληροφορική, αναπτύχθηκε το 1996 ως πλαίσιο για την ανάπτυξη και τη διαχείριση εσωτερικών ελέγχων και κατάλληλων επιπέδων ασφάλειας (COBIT). Πιο συγκεκριμένα, η COBIT παρέχει ένα σύνολο γενικά αποδεκτών στόχων ελέγχου πληροφορικής για να βοηθήσει τις οντότητες να μεγιστοποιήσουν τα οφέλη που προκύπτουν από τη χρήση της πληροφορικής και να αναπτύξουν την κατάλληλη διακυβέρνηση και έλεγχο σε μια οντότητα. Σύμφωνα με την COBIT ο εσωτερικός έλεγχος ορίστηκε ως «το σύνολο πολιτικών, διαδικασιών, πρακτικών και οργανωτικών δομών που έχουν σχεδιαστεί για να παρέχουν εύλογη βεβαιότητα ότι επιτυγχάνονται οι επιχειρηματικοί στόχοι και ότι αποτρέπονται, εντοπίζονται και διορθώνονται ανεπιθύμητα συμβάντα».

Γενικότερα, αξιολογώντας όλα τα ανωτέρω, μπορεί να λεχθεί ότι ενώ η COSO και η Turnbull επικεντρώνονται στην επίτευξη των επιχειρηματικών στόχων σε συνολικό επίπεδο οντότητας, η COBIT εστιάζει ειδικά στην τεχνολογία της πληροφορίας. Επομένως, ενώ η έννοια του εσωτερικού ελέγχου που παρουσιάζεται από την COBIT συμπληρώνει τα άλλα δύο πλαίσια, εφαρμόζει αυτήν την έννοια στους ελέγχους επί της πληροφορικής και όχι στην επιχείρηση στο σύνολό της.

2.5 Πρόσφατες εξελίξεις στον Εσωτερικό Έλεγχο

Από το 2002, αρκετοί φορείς σε όλο τον κόσμο έχουν εξετάσει τις τρέχουσες κατευθυντήριες γραμμές και τις βέλτιστες πρακτικές στον τομέα του εσωτερικού ελέγχου ως απάντηση στα διάφορα επιχειρηματικά σκάνδαλα.

Πιο συγκεκριμένα, στο Ηνωμένο Βασίλειο το 2004 και το 2005, η Ομάδα Αναθεώρησης Turnbull εξέτασε την καθοδήγηση του 1999, κάνοντας πολύ λίγες αλλαγές.

Στο Χονγκ Κονγκ, το Ινστιτούτο Ορκωτών Λογιστών του Χονγκ Κονγκ (HKICPA) εκπόνησε ένα έγγραφο με τίτλο Εσωτερικός Έλεγχος και Διαχείριση Κινδύνων.

Η Έκθεση King για την Εταιρική Διακυβέρνηση για τη Νότια Αφρική δημοσιεύθηκε το 2002 και συνιστά η διαχείριση κινδύνου και ο εσωτερικός έλεγχος να εφαρμόζονται από όλο το προσωπικό και να ενσωματώνονται στις καθημερινές δραστηριότητες.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η Fédération des Experts Comptables Européens (FEE) περιλαμβάνει μια ανασκόπηση των βέλτιστων πρακτικών διαχείρισης κινδύνων και εσωτερικού ελέγχου, μια ανασκόπηση των εξελίξεων στις ΗΠΑ και την ΕΕ ως απάντηση στα σκάνδαλα και μια έρευνα σχετικά με τις ρυθμιστικές απαιτήσεις για τη διαχείριση κινδύνων και τον εσωτερικό έλεγχο στα κράτη μέλη της ΕΕ.

Η ολλανδική προσέγγιση τόνισε ότι η ακεραιότητα και η διαφάνεια είναι βασικά ζητήματα. Η ισχύς του εσωτερικού ελέγχου βασίζεται στη δημιουργία ελέγχων μεταξύ των βασικών ενδιαφερομένων και στον εντοπισμό ευθυνών για:

- (Ανεξάρτητο) Εποπτικό Συμβούλιο.
- Διοικητικό Συμβούλιο
- Ετήσια Συνέλευση των Μετόχων. και
- Εξωτερικός ελεγκτής.

Η έκθεση παρείχε συστάσεις που ισχύουν τόσο για εισηγμένες όσο και για άλλους τύπους επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων μη κερδοσκοπικών.

3ο Κεφάλαιο: Εσωτερικός έλεγχος στην Ελλάδα

Τα μεγάλα οικονομικά σκάνδαλα που συγκλόνισαν τις ΗΠΑ είχαν σημαντικό αντίκτυπο στην εφαρμογή του εσωτερικού ελέγχου στην Ελλάδα. Η ταραγμένη εμπιστοσύνη θα μπορούσε να αποκατασταθεί μόνο με αποφασιστικά μέτρα για την ενίσχυση του πλαισίου εσωτερικού ελέγχου. Το υπάρχον πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου επηρεάστηκε σημαντικά από τα Διεθνή Πρότυπα Επαγγελματικής Εφαρμογής Εσωτερικού Ελέγχου του Διεθνούς Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών.

Ο εσωτερικός έλεγχος στην Ελλάδα έκανε πολλά βήματα για να φτάσει στη σημερινή του μορφή. Ο εσωτερικός έλεγχος ακολούθησε τις κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές αλλαγές που έχουν συμβεί στον κόσμο και στην Ελλάδα.

Το πρώτο βήμα για την υιοθέτηση του εσωτερικού ελέγχου στην Ελλάδα είναι η ίδρυση του Ελληνικού Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών το 1985. Το Ελληνικό Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών ως μέλος του Διεθνούς Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών (IIA) είναι ένας επαγγελματικός οργανισμός που προωθεί την εφαρμογή εσωτερικού ελέγχου σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα. Επιπλέον, προσπαθεί να ενισχύσει τη λειτουργία εσωτερικού ελέγχου και τον ρόλο των εσωτερικών ελεγκτών στους ιδιωτικούς και δημόσιους οργανισμούς. Μεταξύ άλλων, διοργανώνει σεμινάρια και μεσολαβεί για πιστοποιήσεις σχετικά με τα προσόντα του εσωτερικού ελέγχου.

Σύμφωνα με την απόφαση 5/204/2000 της Ελληνικής Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, κάθε εταιρεία που είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αθηνών θα πρέπει να διαθέτει τμήμα εσωτερικού ελέγχου. Ο Διευθύνων Σύμβουλος Ελέγχου (CAE) ενημερώνει το Διοικητικό Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή του εσωτερικού ελέγχου στην εταιρεία.

Την ίδια περίπου περίοδο, ο Νόμος 273/1999 ασχολήθηκε με τη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου στη δημόσια διοίκηση ως μηχανισμού κομβικής σημασίας για την εξάλειψη φαινομένων διαφθοράς και κακής διοίκησης στη δημόσια διοίκηση. Επιπλέον, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς εξέδωσε το ίδιο έτος (1999) έναν εθελοντικό κώδικα εταιρικής διακυβέρνησης σε σχέση με τις πολιτικές εταιρικής διακυβέρνησης.

Ο τομέας του εσωτερικού ελέγχου μελετήθηκε επίσης από ελληνικά πανεπιστήμια μέσω εκπόνησης διδακτορικών διατριβών. Ειδικότερα, ο Φίλος (2000) συνέταξε την πρώτη διδακτορική διατριβή σε σχέση με τον εσωτερικό έλεγχο. Στο πλαίσιο της εν λόγω διδακτορικής διατριβής ο Φίλος ασχολήθηκε με τους εσωτερικούς ελέγχους των ελληνικών τραπεζικών ιδρυμάτων.

Εννέα έτη αργότερα, ο Κουτούπης (2009) εξέτασε την επίδραση των σύγχρονων πρακτικών εταιρικής διακυβέρνησης και διαχείρισης του επιχειρηματικού κινδύνου, στα συστήματα και στις δραστηριότητες εσωτερικού ελέγχου των ελληνικών εισηγμένων επιχειρήσεων.

Τέλος, ο Δρογαλάς (2010) αξιολόγησε την εφαρμογή και τη συμβολή των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου από τη σκοπιά της λογιστικής και της χρηματοοικονομικής σε ξενοδοχειακές επιχειρήσεις.

Ο νόμος 3016/2002 ήταν ένα σημαντικό βήμα προς τη βελτίωση του εσωτερικού ελέγχου στην Ελλάδα. Αυτός ο νόμος ήταν το αποτέλεσμα μεγάλων οικονομικών σκανδάλων που συγκλόνισαν τον κόσμο. Σε αυτό το πλαίσιο κάθε εταιρεία που επιθυμούσε να εγγραφεί στο Χρηματιστήριο Αθηνών θα έπρεπε να διαθέτει και τμήμα εσωτερικού ελέγχου.

Η απόφαση 2577/2006 του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Ελλάδος ήταν ένα επίσης σημαντικό βήμα για τη βελτίωση του εσωτερικού ελέγχου στον τραπεζικό τομέα στην Ελλάδα. Η καινοτομία της απόφασης του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Ελλάδος ήταν ότι ίδρυσε δύο νέες επιτροπές (Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων και Επιτροπή Ελέγχου). Ανάμεσα στα καθήκοντα της Επιτροπής Ελέγχου ήταν: η παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου, η υποβολή προτάσεων για την επίλυση αδυναμιών στο σύστημα εσωτερικού ελέγχου και η αξιολόγηση του τμήματος εσωτερικού ελέγχου (Κουτούπης, 2009).

Ακολουθώντας τα ανωτέρω, ο Νόμος 3693/2008 υποχρέωνε όλες τις εταιρείες που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών να έχουν Επιτροπή ελέγχου. Ανάμεσα στα καθήκοντα της Επιτροπής Ελέγχου είναι τα ακόλουθα: Η εποπτεία της διαδικασίας δημοσίευσης των οικονομικών καταστάσεων, η λειτουργία του τμήματος εσωτερικού ελέγχου μιας εταιρείας και η έκφραση γνώμης σε σχέση με την αποτελεσματικότητα των εσωτερικών ελέγχων.

Δύο χρόνια αργότερα, ο Νόμος 3873/2010 βοήθησε στην αύξηση της αποτελεσματικότητας της λειτουργίας εσωτερικού ελέγχου. Επιπλέον, συνέβαλε στην αύξηση της διαφάνειας και της λειτουργίας της επιτροπής ελέγχου. Συγκεκριμένα, Ο Νόμος ανέφερε ότι η εταιρεία πρέπει να γνωστοποιήσει τον κώδικα εταιρικής διακυβέρνησης που ισχύει. Οι ευρέως διαδεδομένοι κώδικες εταιρικής διακυβέρνησης έχουν διατάξεις που σχετίζονται με τη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου. Ως εκ τούτου, ο νόμος αυτός ενίσχυσε σημαντικά τις πληροφορίες σχετικά με τη λειτουργία της επιτροπής ελέγχου και του εσωτερικού ελέγχου.

Το 2011, ο Ελληνικός Σύνδεσμος Επιχειρήσεων με γνώμονα τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας εξέδωσε Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης (Tsintzas, 2012). Βασικός σκοπός της έκδοσης του εν λόγω Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης ήταν να αποτελέσει συμβουλευτικό εργαλείο για τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, παρέχοντας τους βασικούς κανόνες της εταιρικής διακυβέρνησης. Ο εν λόγω κώδικας εταιρικής διακυβέρνησης πρότεινε μεταξύ άλλων ότι η πλειοψηφία των μελών της επιτροπής ελέγχου να είναι ανεξάρτητα και μη εκτελεστικά. Επιπρόσθετα, τουλάχιστον ένα μέλος της επιτροπής ελέγχου θα έπρεπε να έχει γνώσεις λογιστικής και ελέγχου. Η μεγάλη καινοτομία του κώδικα εταιρικής διακυβέρνησης ήταν ότι η επιτροπή ελέγχου επιβλέπει τη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Εσωτερικού Ελέγχου.

Πιο πρόσφατα ο νόμος 4795/2021 «Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου του Δημόσιου Τομέα, Σύμβουλος Ακεραιότητας στη δημόσια διοίκηση και άλλες διατάξεις για τη δημόσια

διοίκηση και την τοπική αυτοδιοίκηση» ενδυνάμωσε σημαντικά την σημασία του εσωτερικού ελέγχου στο δημόσιο τομέα. Σκοπός του εν λόγω νομοθετήματος ήταν η ενιαία ρύθμιση θεμάτων που αφορούν το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου και τη λειτουργία των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου στον δημόσιο τομέα, καθώς και η εγκαθίδρυση του θεσμού του Συμβούλου Ακεραιότητας στη Δημόσια Διοίκηση, προκειμένου να ενισχυθούν οι μηχανισμοί λογοδοσίας και ακεραιότητας στους φορείς του δημόσιου τομέα συμβάλλοντας στην επίτευξη των στόχων τους βάσει των αρχών της καλής διακυβέρνησης και της χρηστής διοίκησης

Οι σημαντικές αλλαγές στο νομοθετικό πλαίσιο για τον εσωτερικό έλεγχο στην Ελλάδα παρουσιάζονται συνοπτικά στον παρακάτω πίνακα:

Έτος	Κείμενο	Περιγραφή
1985		Η Ίδρυση του Ελληνικού Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών.
1999	White paper	Εθελοντικός κώδικας εταιρικής διακυβέρνησης.
1999	N. 273/1999	Λειτουργία λειτουργίας εσωτερικού ελέγχου στο δημόσιο τομέα.
2000	204/5/2000 Απόφαση Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς	Λήψη απόφασης σε σχέση με τη λειτουργία του τμήματος εσωτερικού ελέγχου.
2000	Διδακτορική διατριβή	Η πρώτη διδακτορική διατριβή στην Ελλάδα σε σχέση με τον εσωτερικό έλεγχο.
2002	N. 3016/2002	Οι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών υποχρεούνται να διαθέτουν τμήμα εσωτερικού ελέγχου.
2005	N. 3429/2005	Ίδρυση τμήματος εσωτερικού ελέγχου για τις επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας.

2006	2577/2006 Απόφαση του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Ελλάδος	Σύσταση Ελεγκτικής Επιτροπής Τραπεζών και πιστωτικών ιδρυμάτων.
2008	N. 3693/2008	Όλες οι εισηγμένες εταιρείες στο Χρηματιστήριο Αθηνών υποχρεούνται να διαθέτουν Επιτροπή Ελέγχου.
2010	N. 3873/2010	Οι εταιρείες που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών υποχρεούνται να γνωστοποιήσουν τη σύνθεση της επιτροπής ελέγχου και λεπτομέρειες λειτουργίας της.
2011	Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης του Συνδέσμου Επιχειρήσεων Ελλάδος	Κώδικας εταιρικής διακυβέρνησης με σημαντικές διατάξεις σχετικά με τη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου.
2012	Απόφαση του διαχειριστή της Κεντρικής Τράπεζας της Ελλάδος για συζήτηση σε σχέση με ασφαλιστικές εταιρείες	Η σύσταση επιτροπής εσωτερικού ελέγχου και άλλα πλαίσια για τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις.
2021	N. 4795/2021	Ενιαία ρύθμιση θεμάτων που αφορούν το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου και τη λειτουργία των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου στον δημόσιο τομέα

4ο Κεφάλαιο: Επισκόπηση Ερευνών

Πλήθος ερευνητών έχει ασχοληθεί με τον εσωτερικό έλεγχο. Σε αυτό το πλαίσιο ενδεικτικά αναφέρονται ερευνητικές προσεγγίσεις σχετικά με τον εσωτερικό έλεγχο.

Πιο συγκεκριμένα, οι Karagiorgos et al (2010) εξέτασαν το σύστημα εσωτερικού ελέγχου των ελληνικών τραπεζών. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου έχει ζωτικό ρόλο στην επιτυχία των επιχειρήσεων.

Την ίδια περίοδο, οι Cohen & Sayag (2010) πραγματοποίησαν έρευνα σε εκατόν-οκτώ (108) εσωτερικούς ελεγκτές και γενικούς διευθυντές οργανισμών του Ισραήλ, προσπαθώντας να εντοπίσουν τους προσδιοριστικούς παράγοντες που επηρεάζουν θετικά την αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου. Τα αποτελέσματα της εμπειρικής έρευνας έδειξαν ότι η ποιότητα της εργασίας των εσωτερικών ελεγκτών σχετίζεται στατιστικά σημαντικά και θετικά με την αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου.

Δυο χρόνια αργότερα ο Frazer (2012) εξέτασε το σύστημα εσωτερικού ελέγχου μικρών επιχειρήσεων στη Νέα Υόρκη. Από τα αποτελέσματα της έρευνας φάνηκε ότι η αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου έχει θετική επίδραση στη βιωσιμότητα και την κερδοφορία των επιχειρήσεων.

Δύο έτη αργότερα, οι Mylonas & Bigaki (2014) διεξήγαγαν έρευνα σε 29 νοσοκομεία της 3^{ης} και 4^{ης} Υγειονομικής Περιφέρειας Μακεδονίας – Θράκης στην οποία συμμετείχαν εσωτερικοί ελεγκτές και Οικονομικοί Διευθυντές. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι τα μέλη των οικονομικών τμημάτων στελεχώνονται με προσωπικό διαφορετικού μορφωτικού επιπέδου και πεδίου.

Την ίδια περίοδο, μια μελέτη σχετικά με τις δραστηριότητες διακυβέρνησης των συμβουλίων νοσοκομείων της Αυστραλίας έδειξε τέσσερα εργαλεία που είναι παρόμοια με τις αποτελεσματικές πτυχές ενός εσωτερικού ελέγχου, δηλαδή «διαμόρφωση

κουλτούρας», «μέτρηση προόδου», «θέσπιση προτεραιοτήτων» και «διασφάλιση λογοδοσίας» (Bismark & Studdert, 2014).

Ένα χρόνο αργότερα, οι Chambers and Odar (2015) υπογράμμισαν πως ο εσωτερικός έλεγχος βοηθά την βέλτιστη εταιρική διακυβέρνηση, παρέχει αξιόπιστη διαβεβαίωση στα διοικητικά συμβούλια αναφορικά με την αποτελεσματικότητα της διαχείρισης των κινδύνων, και βελτιώνει την διαχείριση της απάτης.

Δύο έτη αργότερα, οι Xu et al, (2017) ερεύνησαν θεωρητικά την επίδραση των διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου στην επιτυχία της οικονομικής διαχείρισης στα νοσοκομεία. Στη μελέτη, τονίζεται ο ρόλος των λειτουργικών προϋπολογισμών στην επιτυχία της δημοσιονομικής διαχείρισης, η σημασία των ελέγχων για την αποφυγή λαθών και απατών και τα οφέλη από την εντατική χρήση των τεχνολογιών πληροφορικής.

Στην Ελλάδα, οι Drogalas και Siopi (2017) ερεύνησαν το κατά πόσο ο εσωτερικός έλεγχος, η προστιθέμενη αξία του εσωτερικού ελέγχου και οι εσωτερικοί ελεγκτές σχετίζονται με την διαχείριση κινδύνου στις ελληνικές επιχειρήσεις. Τα αποτελέσματα της εμπειρικής έρευνας έδειξαν ότι και οι τρεις μεταβλητές επηρεάζουν θετικά τη διαχείριση κινδύνου που εφαρμόζεται από τις ελληνικές επιχειρήσεις, αναδεικνύοντας τον τρόπο με τον οποίο μπορούν οι επιχειρήσεις να χρησιμοποιήσουν αποτελεσματικά τη διαχείριση κινδύνου κατά την άσκηση του εσωτερικού ελέγχου.

Χρησιμοποιώντας το πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου COSO, οι Dhillon και Alfi (2018) ανέλυσαν τον αντίκτυπο του εσωτερικού ελέγχου στις επιδόσεις των εργαζομένων σε δημόσιο νοσοκομείο στην Ινδονησία. Στη μελέτη, διαπιστώθηκε ότι οι δραστηριότητες ελέγχου και η εκτίμηση κινδύνου, που είναι μεταξύ των συνιστωσών του εσωτερικού ελέγχου COSO, έχουν σημαντική επίδραση στην απόδοση των υπαλλήλων του δημόσιου νοσοκομείου. Στη μελέτη, αναφέρθηκε ότι οι καλά σχεδιασμένοι κανόνες και κανονισμοί από τη διοίκηση του νοσοκομείου διευκολύνουν την κατανόηση των εργαζομένων, έτσι ώστε οι δραστηριότητες ελέγχου να είναι αποτελεσματικές, να μειώνουν τους κινδύνους

που προκύπτουν από τους εργαζόμενους και να αυξάνουν την απόδοση των εργαζομένων λόγω της επιτυχούς διαχείρισης των κινδύνων.

Την επίδραση της εφαρμογής των διεθνών προτύπων επαγγελματικής εφαρμογής εσωτερικού ελέγχου στην ποιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης μελέτησε στην έρευνα που πραγματοποίησε ο Alzeban (2019) σε 142 επιχειρήσεις της Σαουδικής Αραβίας. Τα αποτελέσματα της εμπειρικής έρευνας έδειξαν ότι η υψηλότερης ποιότητας χρηματοοικονομική πληροφόρηση σχετίζεται θετικά με την εφαρμογή των διεθνών προτύπων.

5^ο Κεφάλαιο: Μεθοδολογία

5.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό θα παρουσιαστεί η Μεθοδολογία της Έρευνας που ακολουθήθηκε, με σκοπό να περιγράψουμε αναλυτικά τους σκοπούς και τους στόχους που οδήγησαν στην ανάγκη της παρούσας έρευνας.

5.2 Ερευνητικός σχεδιασμός

Στο κεφάλαιο αυτό θα αναφερθούμε στον ερευνητικό σχεδιασμό της παρούσας διπλωματικής εργασίας και στους λόγους για τους οποίους επιλέξαμε την μέθοδο που τελικά ακολουθήθηκε.

Στην παρούσα διπλωματική εργασία επιλέχθηκε ποσοτική έρευνα για την βέλτιστη κατανόηση των αποτελεσμάτων. Συγκεκριμένα η ποσοτική έρευνα στην παρούσα διπλωματική εργασία, βασίστηκε σε ποσοτικά στοιχεία κάνοντας χρήση ερωτηματολογίου. Η μεγάλη χρήση ερωτηματολογίων στη διεθνή βιβλιογραφία ήταν ο κύριος λόγος που επιλέχθηκε η ίδια μέθοδος και στη συγκεκριμένη έρευνα. Επιπρόσθετα πολλοί ερευνητές θεωρούν το ερωτηματολόγιο ως το βασικό εργαλείο συλλογής δεδομένων το οποίο χρησιμοποιείται ως επί το πλείστον σε εκπαιδευτικές και κοινωνικές έρευνες.

5.3 Δείγμα

Ο πληθυσμός της παρούσας μελέτης αποτελείται από εργαζομένους σε μονάδες υγείας οι οποίοι ήταν εν ενεργεία την χρονιά 2021 κατά την οποία πραγματοποιήθηκε η εμπειρική έρευνα.

Από τον πληθυσμό αυτό επιλέχθηκε το δείγμα μας, με απλή τυχαία δειγματοληψία όπου κάθε μέλος του μελετώμενου πληθυσμού έχει ίσες ευκαιρίες να επιλεγεί. Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή επιλέγεται στην τύχη μέσα από έναν κατάλογο πληθυσμού ο απαιτούμενος αριθμός ερωτώμενων που θα αποτελέσουν το δείγμα.

Το δείγμα της έρευνας τελικά αποτέλεσαν τελικά εβδομήντα (70) εργαζόμενοι σε μονάδες υγείας διαφόρων ηλικιών και των δύο φύλων.

5.4 Ανάλυση των δεδομένων

Μετά την συγκέντρωση των στοιχείων με τη χρήση των ερωτηματολογίων, γίνεται η ανάλυση τους. Σε αυτήν την έρευνα τα αποτελέσματα κωδικοποιήθηκαν και καταχωρήθηκαν στο στατιστικό πακέτο SPSS 25.

5.5 Εγκυρότητα και Αξιοπιστία

Η αξιοπιστία ενός ερωτηματολογίου είναι ένα πολύ σημαντικό στοιχείο στην διαδικασία αξιολόγησης των χαρακτηριστικών ενός ερωτηματολογίου αναφορικά με τον βαθμό στον οποίο αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν ένα εργαλείο μέτρησης των στόχων για τους οποίους έχει δημιουργηθεί και που εκ των προτέρων έχουν τεθεί (Landau & Everitt, 2003)..

Η εγκυρότητα μιας κλίμακας μέτρησης, αφορά το κατά πόσο μετράει αυτό για το οποίο φτιάχτηκε. Η αξιοπιστία ενός ερωτηματολογίου μετράται στατιστικά με το Cronbach's Alpha και για να θεωρηθεί αξιόπιστο πρέπει ο συντελεστής να είναι $>0,7$, κάτι που πληρείται στην παρούσα μελέτη (Cronbach's Alpha=0.982).

Cronbach's Alpha	N of Items
,982	27

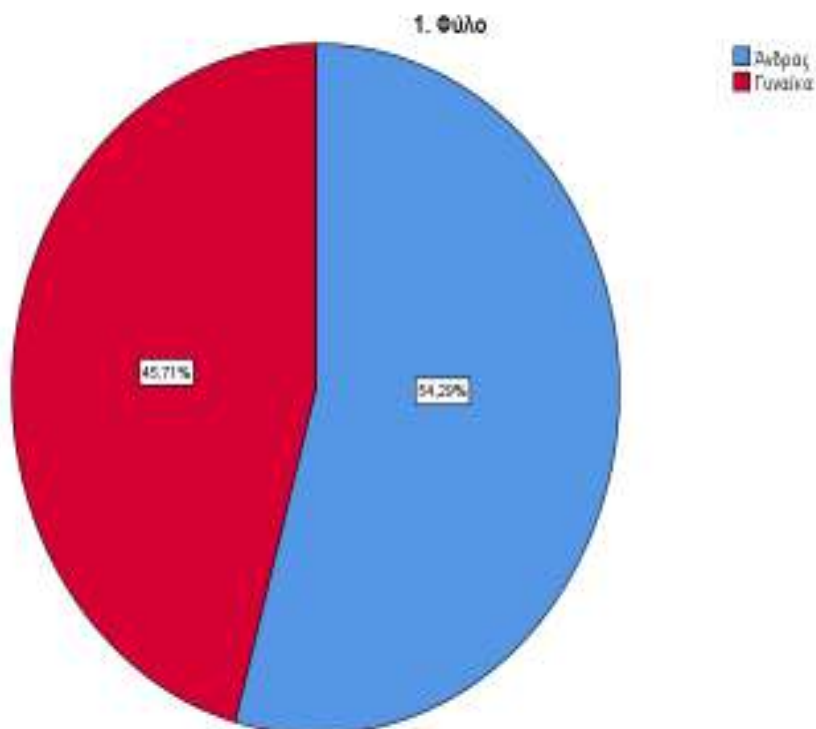
6^ο Κεφάλαιο. Αποτελέσματα

6.1 Γενικά στοιχεία

Στην πρώτη ερώτηση εξετάστηκε το φύλο του ερωτώμενου. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι Πίνακα.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ανδρας	38	54,3	54,3	54,3
	Γυναίκα	32	45,7	45,7	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Από τον Πίνακα φαίνεται ότι στην παρούσα έρευνα συμμετείχαν 70 εργαζόμενοι σε μονάδες υγείας, εκ των οποίων το 54,3% ήταν άνδρες και το 45,7% ήταν γυναίκες. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται και διαγραμματικά.

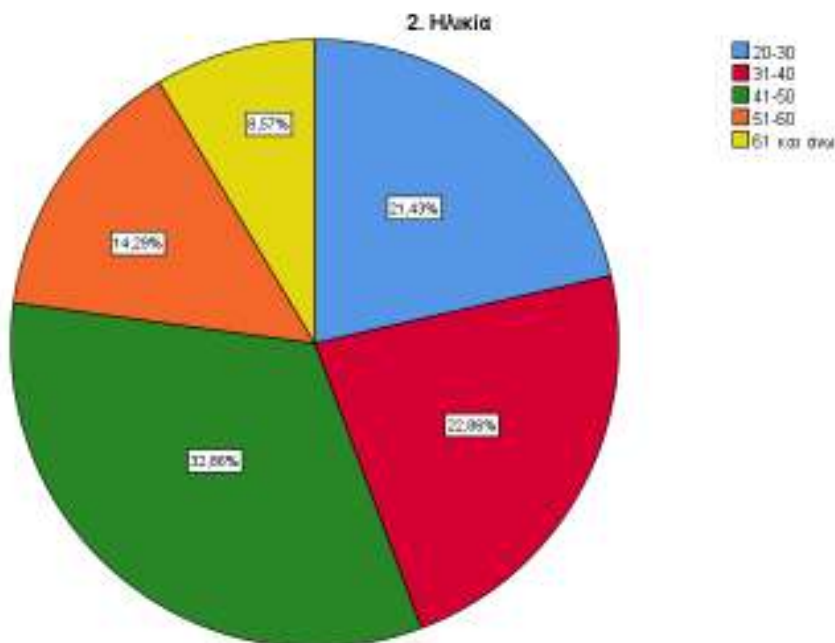

Στην δεύτερη ερώτηση εξετάστηκε η ηλικία των συμμετεχόντων. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι Πίνακα.

2. Ηλικία

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	20-30	15	21,4	21,4	21,4
	31-40	16	22,9	22,9	44,3
	41-50	23	32,9	32,9	77,1
	51-60	10	14,3	14,3	91,4
	61 και άνω	6	8,6	8,6	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Από τον Πίνακα φαίνεται ότι ηλικιακά, το 32,9% ήταν 41-50 ετών, το 22,9% ήταν 31-40 ετών, το 21,4% 20-30 ετών, το 14,3% ήταν 51-60 ετών και το 8,6% ήταν 61 ετών και άνω. Τα αποτελέσματα παρατίθεται και σε μορφή διαγράμματος.

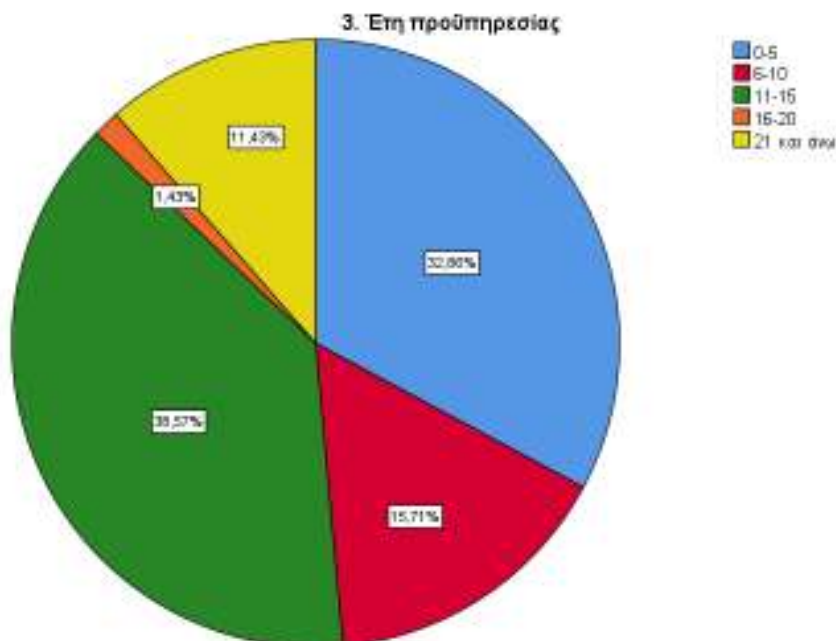

Στην τρίτη ερώτηση εξετάστηκε η προϋπηρεσία του ερωτώμενου. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι Πίνακα.

3. Έτη προϋπηρεσίας

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0-5	23	32,9	32,9	32,9
	6-10	11	15,7	15,7	48,6
	11-15	27	38,6	38,6	87,1
	16-20	1	1,4	1,4	88,6
	21 και άνω	8	11,5	11,5	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Από τον Πίνακα φαίνεται ότι αναφορικά με τα έτη προϋπηρεσίας, το 38,6% είχαν 11-15 έτη προϋπηρεσίας, το 32,9% 0-5 έτη, το 15,7% 6-10 έτη, το 11,5% 21 έτη και άνω και το 1,4% 16-20 έτη. Τα αποτελέσματα παρατίθεται και σε μορφή διαγράμματος.

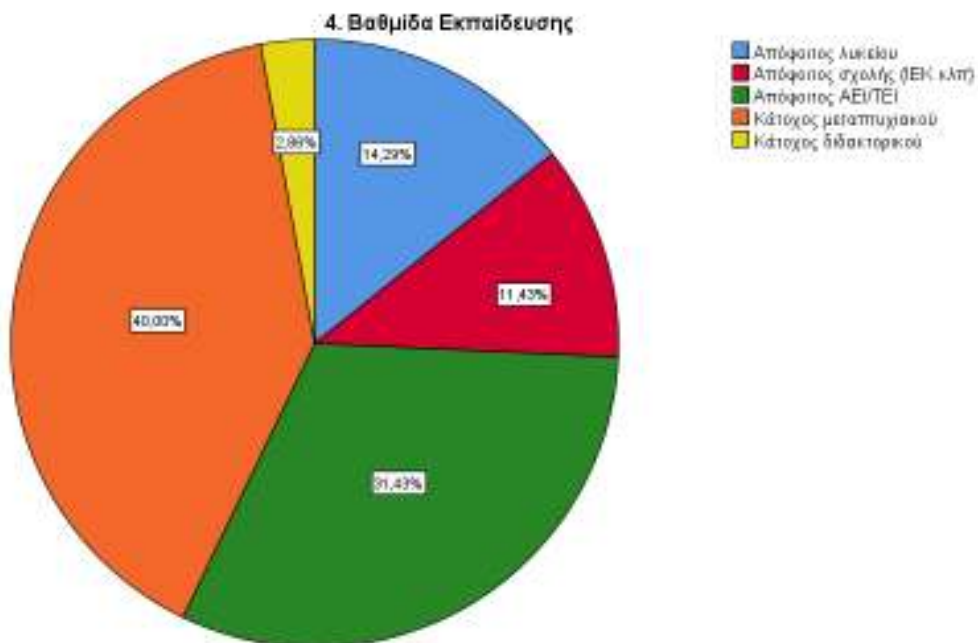

Στην τέταρτη ερώτηση εξετάστηκε η βαθμίδα εκπαίδευσης του ερωτώμενου. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι Πίνακα.

4. Βαθμίδα Εκπαίδευσης

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Απόφοιτος λυκείου	10	14,3	14,3	14,3
	Απόφοιτος σχολής (ΙΕΚ κλπ)	8	11,4	11,4	25,7
	Απόφοιτος ΑΕΙ/ΤΕΙ	22	31,4	31,4	57,1
	Κάτοχος μεταπτυχιακού	28	40,0	40,0	97,1
	Κάτοχος διδακτορικού	2	2,9	2,9	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Από τον Πίνακα φαίνεται ότι σχετικά με το εκπαιδευτικό επίπεδο των συμμετεχόντων, το 40% είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού, το 31,4% απόφοιτοι ΑΕΙ/ΤΕΙ, το 14,3% απόφοιτοι λυκείου, το 11,4% απόφοιτοι σχολής (ΙΕΚ κλπ) και το 2,9% κάτοχοι διδακτορικού. Τα αποτελέσματα παρατίθεται και σε μορφή διαγράμματος.

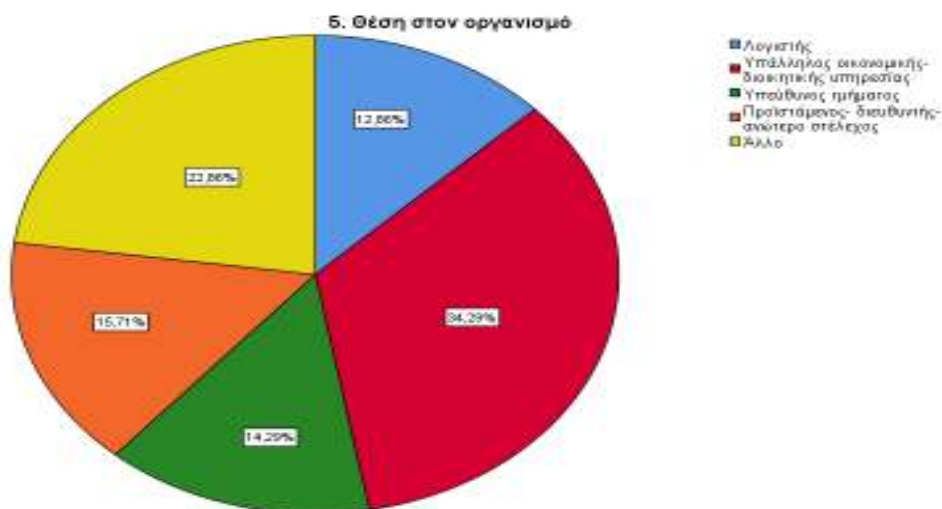

Τέλος με την πέμπτη ερώτηση εξετάστηκε η θέση των συμμετεχόντων στον οργανισμό. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι Πίνακα.

5. Θέση στον οργανισμό

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Λογιστής	9	12,9	12,9	12,9
	Υπάλληλος οικονομικής- διοικητικής υπηρεσίας	24	34,3	34,3	47,1
	Υπεύθυνος τμήματος	10	14,3	14,3	61,4
	Προϊστάμενος- διευθυντής- ανώτερο στέλεχος	11	15,7	15,7	77,1
	Άλλο	16	22,9	22,9	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Από τον Πίνακα φαίνεται ότι αναφορικά με τη θέση των συμμετεχόντων στον οργανισμό, το 34,3% είπαν πως είναι υπάλληλοι οικονομικής- διοικητικής υπηρεσίας, 15,7% ήταν προϊστάμενοι- διευθυντές- ανώτερα στελέχη, το 14,3% ήταν υπεύθυνοι τμήματος, το 12,9% ήταν λογιστές και το 22,9% είχαν κάποια άλλη θέση.

6.2 Ποιοτικά χαρακτηριστικά της διαδικασίας εσωτερικού ελέγχου

Το τμήμα Β εξετάζει τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της διαδικασίας εσωτερικού ελέγχου και αποτελείται από πέντε επιμέρους ερωτήσεις. Ειδικότερα με την πρώτη ερώτηση από το εν λόγω τμήμα αξιολογείται ο βαθμός που ο εσωτερικός έλεγχος παρέχει εποικοδομητικές συμβουλές και χρήσιμες προτάσεις στον οργανισμό. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι Πίνακα.

Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος:	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
A) Παρέχει εποικοδομητικές συμβουλές και χρήσιμες προτάσεις στον οργανισμό.	2,9%	5,7%	28,6%	24,3%	27,1%	11,4%

Από τον παραπάνω Πίνακα φαίνεται ότι το 62,8% των ερωτώμενων θεωρεί πως «αρκετά» έως «πάρα πολύ» ο εσωτερικός έλεγχος παρέχει εποικοδομητικές συμβουλές και χρήσιμες προτάσεις στον οργανισμό.

Με την δεύτερη ερώτηση από το εν λόγω μέρος αξιολογείται ο βαθμός που ο εσωτερικός έλεγχος είναι αποδοτικός. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι Πίνακα.

Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος:	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
B) Είναι αποδοτικός.	0%	8,6%	17,1%	25,7%	37,1%	11,4%

Από τον Πίνακα φαίνεται ότι το 74,3% θεωρεί πως ο εσωτερικός έλεγχος είναι αποδοτικός «αρκετά» έως «πάρα πολύ».

Με την τρίτη ερώτηση από το εν λόγω μέρος αξιολογείται ο βαθμός που ο εσωτερικός έλεγχος συνεργάζεται αποδοτικά με τον εξωτερικό έλεγχο. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι Πίνακα.

Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος:	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
Γ) Συνεργάζεται αποδοτικά με τον εξωτερικό έλεγχο.	0%	5,7%	24,3%	30%	27,1%	12,9%

Από τον Πίνακα φαίνεται ότι το 70% θεωρεί πως ο εσωτερικός έλεγχος συνεργάζεται αποτελεσματικά με τον εξωτερικό έλεγχο «αρκετά» έως «πάρα πολύ»..

Με την τέταρτη ερώτηση από το εν λόγω μέρος αξιολογείται ο βαθμός που ο εσωτερικός έλεγχος συνεργάζεται αποδοτικά με τους εργαζομένους. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι Πίνακα.

Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος:	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
Δ) Συνεργάζεται αποδοτικά με τους εργαζόμενους στον οργανισμό.	2,9%	5,7%	24,3%	18,6%	37,1%	11,4%

Από τον Πίνακα φαίνεται ότι το 67,1% θεωρεί πως ο εσωτερικός έλεγχος συνεργάζεται αποδοτικά με τους εργαζομένους στον οργανισμό.

Με την πέμπτη και τελευταία ερώτηση από το εν λόγω μέρος αξιολογείται ο βαθμός που ο εσωτερικός έλεγχος ακολουθεί πιστά και προσαρμόζεται ανάλογα στο νομικό πλαίσιο. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι Πίνακα.

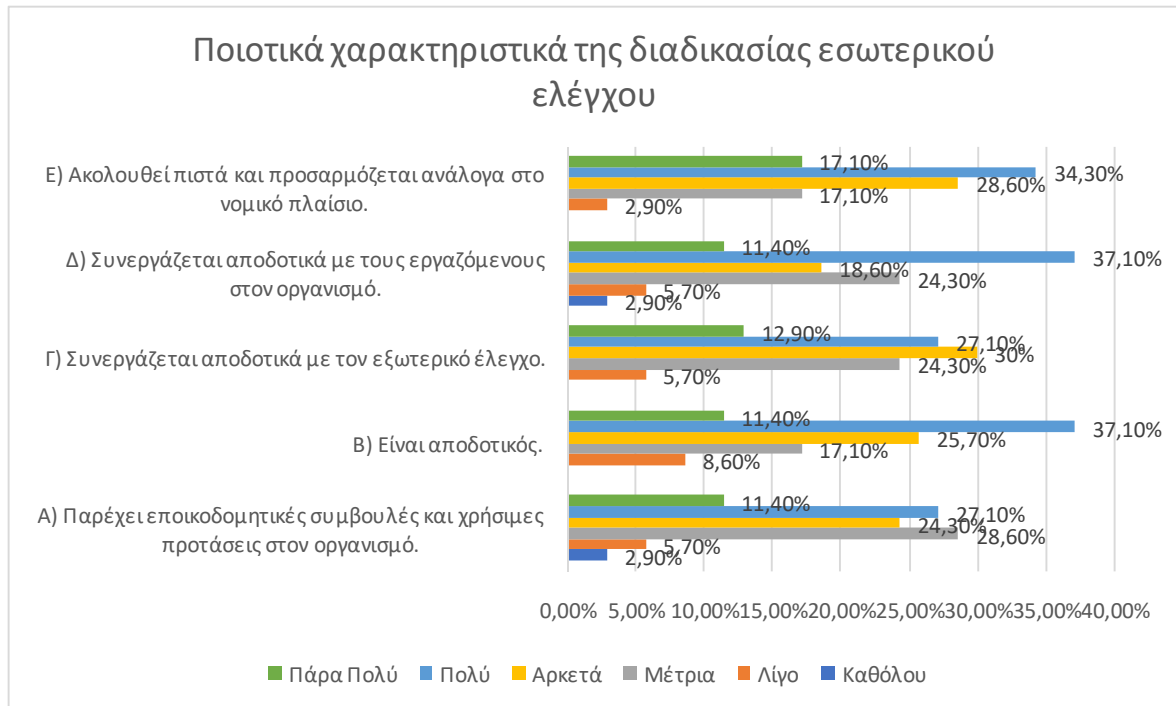
Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος:	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
Ε) Ακολουθεί πιστά και προσαρμόζεται ανάλογα στο νομικό πλαίσιο.	0%	2,9%	17,1%	28,6%	34,3%	17,1%

Από τον Πίνακα φαίνεται ότι το 80% θεωρεί πως ο εσωτερικός έλεγχος ακολουθεί πιστά και προσαρμόζεται ανάλογα στο νομικό πλαίσιο.

Τα αποτελέσματα συγκεντρωτικά για όλο το τμήμα Β φαίνονται σε μορφή πίνακα και διαγράμματος

Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος:	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
Α) Παρέχει εποικοδομητικές συμβουλές και χρήσιμες προτάσεις στον οργανισμό.	2,9%	5,7%	28,6%	24,3%	27,1%	11,4%
Β) Είναι αποδοτικός.	0%	8,6%	17,1%	25,7%	37,1%	11,4%
Γ) Συνεργάζεται αποδοτικά με τον εξωτερικό έλεγχο.	0%	5,7%	24,3%	30%	27,1%	12,9%
Δ) Συνεργάζεται αποδοτικά με τους εργαζόμενους στον οργανισμό.	2,9%	5,7%	24,3%	18,6%	37,1%	11,4%

Ε) Ακολουθεί πιστά και προσαρμόζεται ανάλογα στο νομικό πλαίσιο.	0%	2,9%	17,1%	28,6%	34,3%	17,1%
--	----	------	-------	-------	-------	-------

6.3 Εφαρμογή εσωτερικού ελέγχου

Το τμήμα Γ μελετά την εφαρμογή εσωτερικού ελέγχου στις μονάδες υγείας. Ειδικότερα με την πρώτη ερώτηση από το εν λόγω τμήμα του ερωτηματολογίου αξιολογείται ο βαθμός που ο εσωτερικός έλεγχος αντιλαμβάνεται τους σκοπούς-επιδιώξεις του οργανισμού. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι Πίνακα.

Ποιος είναι ο βαθμός στον οποίο θεωρείται ότι ο εσωτερικός έλεγχος:	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
A) Αντιλαμβάνεται τους σκοπούς /επιδιώξεις του οργανισμού	2,9%	2,9%	22,9%	30%	30%	11,4%

Από τον Πίνακα φαίνεται ότι το 71,4% θεωρεί πως ο εσωτερικός έλεγχος «αρκετά» έως «πάρα πολύ» αντιλαμβάνεται τους σκοπούς/ επιδιώξεις του οργανισμού.

Με την δεύτερη ερώτηση από το εν λόγω τμήμα του ερωτηματολογίου αξιολογείται ο βαθμός που ο εσωτερικός έλεγχος συλλέγει και αναλύει ακριβή και τεκμηριωμένα στοιχεία από τον οργανισμό. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι Πίνακα.

Ποιος είναι ο βαθμός στον οποίο θεωρείται ότι ο εσωτερικός έλεγχος:	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
B) Συλλέγει και αναλύει ακριβή και τεκμηριωμένα στοιχεία από τον οργανισμό.	2,9%	5,7%	12,9%	42,9%	30%	5,7%

Από τον Πίνακα φαίνεται ότι το 78,5% θεωρεί πως ο εσωτερικός έλεγχος «αρκετά» έως «πάρα πολύ» συλλέγει και αναλύει ακριβή και τεκμηριωμένα στοιχεία στον οργανισμό.

Με την τρίτη ερώτηση από το εν λόγω τμήμα του ερωτηματολογίου αξιολογείται ο βαθμός που ο εσωτερικός έλεγχος αντιλαμβάνεται το εσωτερικό περιβάλλον του οργανισμού. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι Πίνακα.

Ποιος είναι ο βαθμός στον οποίο θεωρείται ότι ο εσωτερικός έλεγχος:	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
Γ) Αντιλαμβάνεται το εσωτερικό περιβάλλον του οργανισμού.	5,7%	8,6%	21,4%	12,9%	42,9%	8,6%

Από τον Πίνακα φαίνεται ότι το 64,3% θεωρεί πως ο εσωτερικός έλεγχος «αρκετά» έως «πάρα πολύ» αντιλαμβάνεται το εσωτερικό περιβάλλον του οργανισμού

Με την τέταρτη ερώτηση από το εν λόγω τμήμα του ερωτηματολογίου αξιολογείται ο βαθμός που ο εσωτερικός έλεγχος αντιλαμβάνεται το εξωτερικό περιβάλλον του οργανισμού. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι Πίνακα.

Ποιος είναι ο βαθμός στον οποίο θεωρείται ότι ο εσωτερικός έλεγχος:	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
Δ) Αντιλαμβάνεται το εξωτερικό περιβάλλον του οργανισμού.	2,9%	18,6%	12,9%	21,4%	24,3%	20%

Από τον Πίνακα φαίνεται ότι το 65,7% θεωρεί πως ο εσωτερικός έλεγχος «αρκετά» έως «πάρα πολύ» αντιλαμβάνεται το εξωτερικό περιβάλλον του οργανισμού.

Με την πέμπτη και τελευταία ερώτηση από το εν λόγω τμήμα του ερωτηματολογίου αξιολογείται ο βαθμός που ο εσωτερικός έλεγχος εισηγείται στην διοίκηση τις κατάλληλες παρεμβάσεις/αλλαγές. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι Πίνακα.

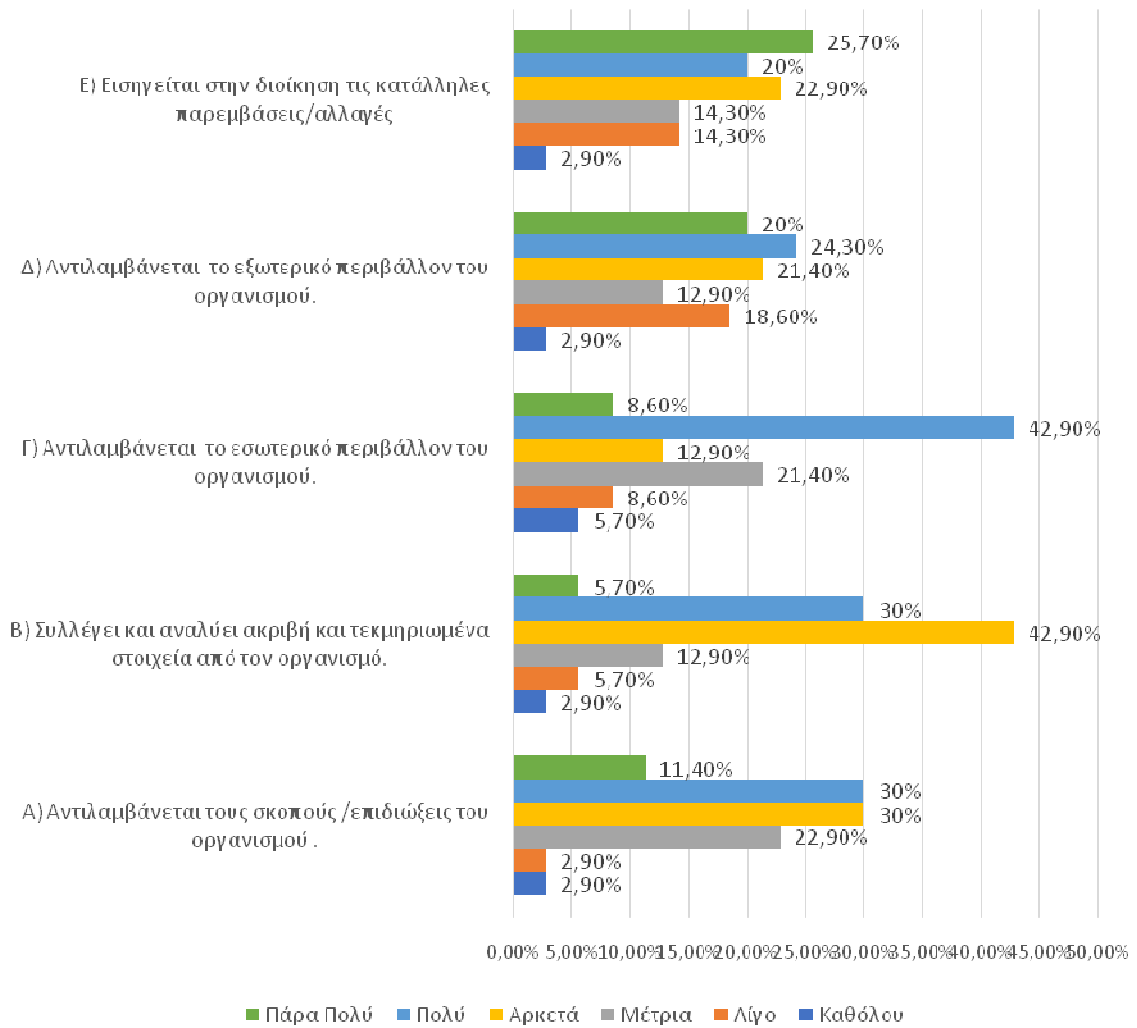
Ποιος είναι ο βαθμός στον οποίο θεωρείται ότι ο εσωτερικός έλεγχος:	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
Ε) Εισηγείται στην διοίκηση τις κατάλληλες παρεμβάσεις/αλλαγές	2,9%	14,3%	14,3%	22,9%	20%	25,7%

Από τον Πίνακα φαίνεται ότι το 68,5% θεωρεί πως ο εσωτερικός έλεγχος «αρκετά» έως «πάρα πολύ» εισηγείται στη διοίκηση τις κατάλληλες παρεμβάσεις/ αλλαγές.

Τα αποτελέσματα συγκεντρωτικά για όλο το τμήμα Γ φαίνονται σε μορφή πίνακα και διαγράμματος

Ποιος είναι ο βαθμός στον οποίο θεωρείται ότι ο εσωτερικός έλεγχος:	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
Α) Αντιλαμβάνεται τους σκοπούς /επιδιώξεις του οργανισμού .	2,9%	2,9%	22,9%	30%	30%	11,4%
Β) Συλλέγει και αναλύει ακριβή και τεκμηριωμένα στοιχεία από τον οργανισμό.	2,9%	5,7%	12,9%	42,9%	30%	5,7%
Γ) Αντιλαμβάνεται το εσωτερικό περιβάλλον του οργανισμού.	5,7%	8,6%	21,4%	12,9%	42,9%	8,6%
Δ) Αντιλαμβάνεται το εξωτερικό περιβάλλον του οργανισμού.	2,9%	18,6%	12,9%	21,4%	24,3%	20%
Ε) Εισηγείται στην διοίκηση τις κατάλληλες παρεμβάσεις/αλλαγές	2,9%	14,3%	14,3%	22,9%	20%	25,7%

Εφαρμογή εσωτερικού ελέγχου

6.4 Δεξιότητες των εσωτερικών ελεγκτών

Το τμήμα Δ εξετάζει τις δεξιότητες των εσωτερικών ελεγκτών. Ειδικότερα με την πρώτη ερώτηση από το εν λόγω τμήμα του ερωτηματολογίου αξιολογείται ο βαθμός που οι εσωτερικοί ελεγκτές διαθέτουν τις κατάλληλες γνώσεις/εκπαίδευση για την διεξαγωγή εσωτερικού ελέγχου. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι Πίνακα.

Ποιος είναι ο βαθμός στον οποίο θεωρείται ότι οι εσωτερικοί ελεγκτές:	Καθόλου	Λίγη	Μέτρια	Αρκετή	Πολύ	Πάρα Πολύ
A) Διαθέτουν τις κατάλληλες γνώσεις/εκπαίδευση για την διεξαγωγή εσωτερικού ελέγχου.	0%	5,7%	25,7%	22,9%	35,7%	10%

Από τον πίνακα φαίνεται ότι το 45,7% θεωρεί πως οι εσωτερικοί ελεγκτές διαθέτουν τις κατάλληλες γνώσεις/ εκπαίδευση για τη διεξαγωγή εσωτερικού ελέγχου σε βαθμό «πολύ» έως «πάρα πολύ».

Στη συνέχεια με την δεύτερη ερώτηση από το εν λόγω τμήμα του ερωτηματολογίου αξιολογείται ο βαθμός που οι εσωτερικοί ελεγκτές ενημερώνονται και εξελίσσονται πάνω σε θέματα ελεγκτικής. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι Πίνακα.

Ποιος είναι ο βαθμός στον οποίο θεωρείται ότι οι εσωτερικοί ελεγκτές:	Καθόλου	Λίγη	Μέτρια	Αρκετή	Πολύ	Πάρα Πολύ
B) Ενημερώνονται και εξελίσσονται πάνω σε θέματα ελεγκτικής.	0%	11,4%	22,9%	30%	22,9%	12,9%

Από τον πίνακα φαίνεται ότι το 65,7% θεωρεί πως οι εσωτερικοί ελεγκτές ενημερώνονται και εξελίσσονται πάνω σε θέματα ελεγκτικής σε βαθμό «αρκετά» έως «πάρα πολύ».

Στη συνέχεια με την τρίτη ερώτηση από το εν λόγω τμήμα του ερωτηματολογίου αξιολογείται ο βαθμός που οι εσωτερικοί ελεγκτές διαθέτουν την κατάλληλη εμπειρία σε θέματα ελεγκτικής.. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι Πίνακα.

Ποιος είναι ο βαθμός στον οποίο θεωρείται ότι οι εσωτερικοί ελεγκτές:	Καθόλου	Λίγη	Μέτρια	Αρκετή	Πολύ	Πάρα Πολύ
Γ) Διαθέτουν την κατάλληλη εμπειρία σε θέματα ελεγκτικής.	2,9%	14,3%	12,9%	22,9%	25,7%	21,4%

Από τον πίνακα φαίνεται πως το 69,9% θεωρεί πως οι εσωτερικοί ελεγκτές διαθέτουν την κατάλληλη εμπειρία σε θέματα ελεγκτικής σε βαθμό «αρκετά» έως «πάρα πολύ».

Στη συνέχεια με την τέταρτη ερώτηση από το εν λόγω τμήμα του ερωτηματολογίου αξιολογείται ο βαθμός που οι εσωτερικοί ελεγκτές επικοινωνούν αποτελεσματικά με τους υπαλλήλους-τμήματα-διοίκηση του οργανισμού. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι Πίνακα.

Ποιος είναι ο βαθμός στον οποίο θεωρείται ότι οι εσωτερικοί ελεγκτές:	Καθόλου	Λίγη	Μέτρια	Αρκετή	Πολύ	Πάρα Πολύ
Δ) Επικοινωνούν αποτελεσματικά με τους υπαλλήλους-τμήματα-διοίκηση του οργανισμού .	2,9%	11,4%	20%	24,3%	30%	11,4%

Από τον πίνακα φαίνεται ότι το 65,7% θεωρεί πως οι εσωτερικοί ελεγκτές επικοινωνούν αποτελεσματικά με τους υπαλλήλους-τμήματα-διοίκηση του οργανισμού σε βαθμό «αρκετά» έως «πάρα πολύ».

Τέλος με την πέμπτη και τελευταία ερώτηση από το εν λόγω τμήμα του ερωτηματολογίου αξιολογείται ο βαθμός που οι εσωτερικοί ελεγκτές διαθέτουν δεξιότητες, ώστε να επιλύσουν θέματα που προκύπτουν στον οργανισμό. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι Πίνακα.

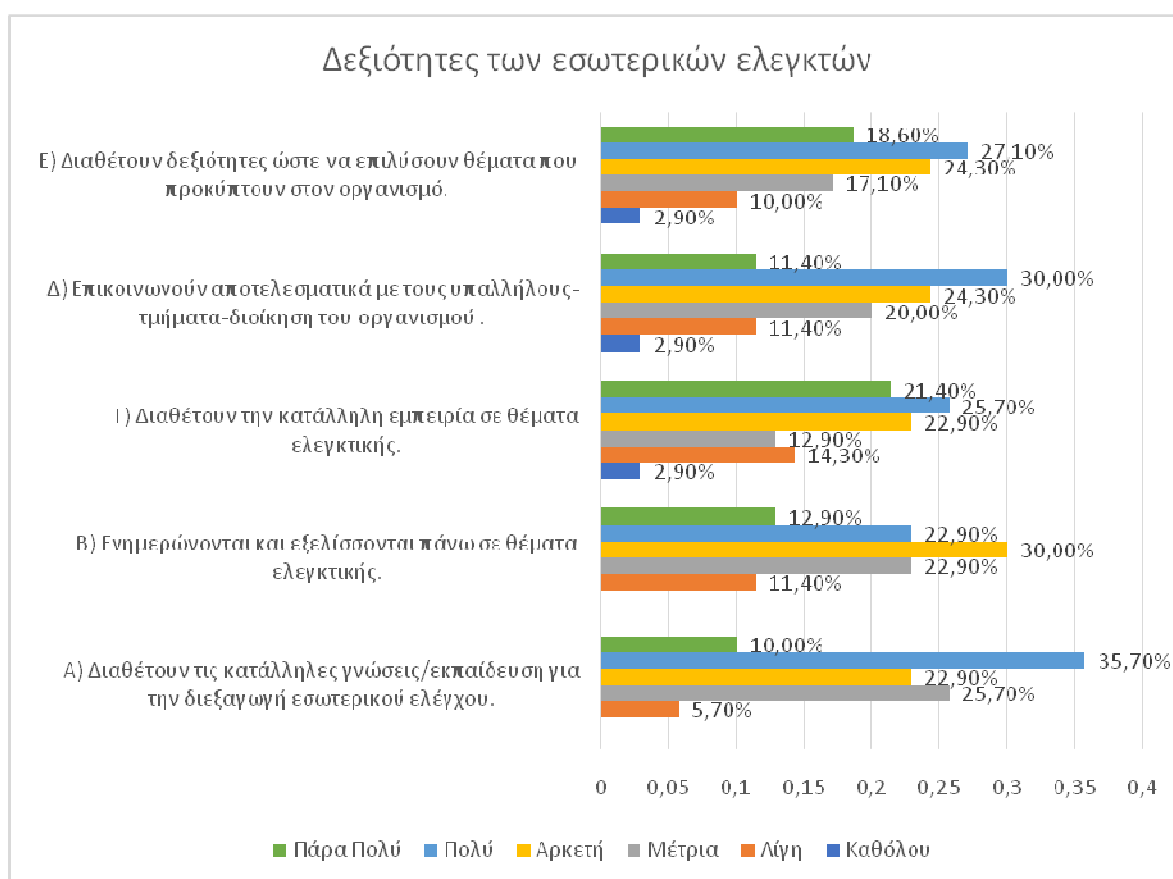
Ποιος είναι ο βαθμός στον οποίο θεωρείται ότι οι εσωτερικοί ελεγκτές:	Καθόλου	Λίγη	Μέτρια	Αρκετή	Πολύ	Πάρα Πολύ
Ε) Διαθέτουν δεξιότητες ώστε να επιλύσουν θέματα που προκύπτουν στον οργανισμό.	2,9%	10%	17,1%	24,3%	27,1%	18,6%

Από τον πίνακα φαίνεται ότι το 70% θεωρεί πως οι εσωτερικοί ελεγκτές διαθέτουν δεξιότητες ώστε να επιλύσουν θέματα που προκύπτουν στον οργανισμό σε βαθμό «αρκετά» έως «πάρα πολύ».

Τα αποτελέσματα συγκεντρωτικά για όλο το τμήμα Δ φαίνονται σε μορφή πίνακα και διαγράμματος

Ποιος είναι ο βαθμός στον οποίο θεωρείται ότι οι εσωτερικοί ελεγκτές:	Καθόλου	Λίγη	Μέτρια	Αρκετή	Πολύ	Πάρα Πολύ
Α) Διαθέτουν τις κατάλληλες γνώσεις/εκπαίδευση για την διεξαγωγή εσωτερικού ελέγχου.	0%	5,7%	25,7%	22,9%	35,7%	10%
Β) Ενημερώνονται και εξελίσσονται πάνω σε θέματα ελεγκτικής.	0%	11,4%	22,9%	30%	22,9%	12,9%
Γ) Διαθέτουν την κατάλληλη εμπειρία σε θέματα ελεγκτικής.	2,9%	14,3%	12,9%	22,9%	25,7%	21,4%

Δ) Επικοινωνούν αποτελεσματικά με τους υπαλλήλους-τμήματα-διοίκηση του οργανισμού .	2,9%	11,4%	20%	24,3%	30%	11,4%
Ε) Διαθέτουν δεξιότητες ώστε να επιλύσουν θέματα που προκύπτουν στον οργανισμό.	2,9%	10%	17,1%	24,3%	27,1%	18,6%

6.5 Επανελέγχος- Ανατροφοδότηση

Στη συνέχεια το τμήμα Ε διερεύνα το κατά πόσο ο εσωτερικός έλεγχος συνεισφέρει στον επανελέγχο και την ανατροφοδότηση. Ειδικότερα με την πρώτη ερώτηση από το εν λόγω τμήμα του ερωτηματολογίου αξιολογείται ο βαθμός που ο εσωτερικός έλεγχος ανατροφοδοτεί τη διοίκηση (από τα αποτελέσματα των ελέγχων). Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι Πίνακα.

Σε ποιο βαθμό:	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
A) Ο εσωτερικός έλεγχος ανατροφοδοτεί τη διοίκηση(από τα αποτελέσματα των ελέγχων).	0%	8,6%	10%	31,4%	38,6%	11,4%

Από τον παραπάνω πίνακα φαίνεται πως το 81,4% θεωρεί ότι ο εσωτερικός έλεγχος ανατροφοδοτεί τη διοίκηση σε βαθμό «αρκετά» έως «πάρα πολύ».

Στη συνέχεια με την δεύτερη ερώτηση από το εν λόγω τμήμα του ερωτηματολογίου αξιολογείται ο βαθμός που ο εσωτερικός έλεγχος ανατροφοδοτεί τα τμήματα (από τα αποτελέσματα των ελέγχων). Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι Πίνακα.

Σε ποιο βαθμό:	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
B) Ο εσωτερικός έλεγχος ανατροφοδοτεί τα τμήματα (από τα αποτελέσματα των ελέγχων).	2,9%	0%	28,6%	20%	37,1%	11,4%

Από τον παραπάνω πίνακα φαίνεται πως το 68,5% θεωρεί ότι ο εσωτερικός έλεγχος ανατροφοδοτεί τα τμήματα από αρκετά έως πάρα πολύ.

Στη συνέχεια με την τρίτη ερώτηση από το εν λόγω τμήμα του ερωτηματολογίου αξιολογείται ο βαθμός που τα αποτελέσματα των ελέγχων συνδράμουν στην εισαγωγή νέων μέτρων και δράσεων. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι Πίνακα.

Σε ποιο βαθμό:	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
Γ) Τα αποτελέσματα των ελέγχων συνδράμουν στην εισαγωγή νέων μέτρων και δράσεων.	0%	5,7%	22,9%	20%	32,9%	18,6%

Από τον Πίνακα φαίνεται ότι το 71,4% θεωρεί πως τα αποτελέσματα των ελέγχων συνδράμουν στην εισαγωγή νέων μέτρων και δράσεων.

Τέλος με την τέταρτη και τελευταία ερώτηση από το εν λόγω τμήμα του ερωτηματολογίου αξιολογείται ο βαθμός που τα αποτελέσματα των ελέγχων αναδιαμορφώνουν τη λειτουργία και τις διαδικασίες του εσωτερικού ελέγχου. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι Πίνακα.

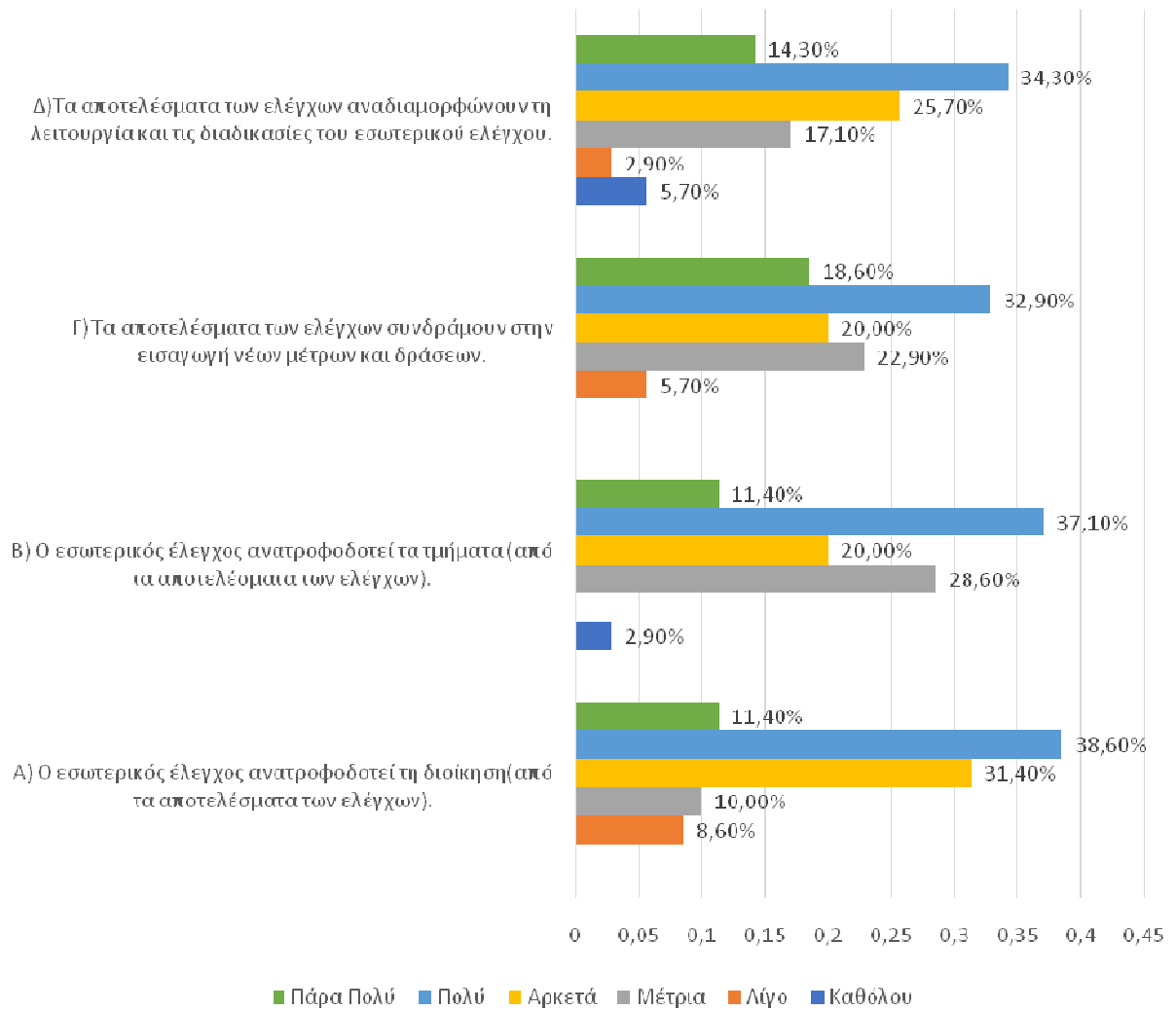
Σε ποιο βαθμό:	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
Δ) Τα αποτελέσματα των ελέγχων αναδιαμορφώνουν τη λειτουργία και τις διαδικασίες του εσωτερικού ελέγχου.	5,7%	2,9%	17,1%	25,7%	34,3%	14,3%

Από τον Πίνακα φαίνεται ότι το 74,3% θεωρεί πως τα αποτελέσματα των ελέγχων αναδιαμορφώνουν τη λειτουργία και τις διαδικασίες του εσωτερικού ελέγχου.

Τα αποτελέσματα συγκεντρωτικά για όλο το τμήμα Ε φαίνονται σε μορφή πίνακα και διαγράμματος

Σε ποιο βαθμό:	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
Α) Ο εσωτερικός έλεγχος ανατροφοδοτεί τη διοίκηση(από τα αποτελέσματα των ελέγχων).	0%	8,6%	10%	31,4%	38,6%	11,4%
Β) Ο εσωτερικός έλεγχος ανατροφοδοτεί τα τμήματα (από τα αποτελέσματα των ελέγχων).	2,9%	0%	28,6%	20%	37,1%	11,4%
Γ) Τα αποτελέσματα των ελέγχων συνδράμουν στην εισαγωγή νέων μέτρων και δράσεων.	0%	5,7%	22,9%	20%	32,9%	18,6%
Δ)Τα αποτελέσματα των ελέγχων αναδιαμορφώνουν τη λειτουργία και τις διαδικασίες του εσωτερικού ελέγχου.	5,7%	2,9%	17,1%	25,7%	34,3%	14,3%

Επανάλεγχος- Ανατροφοδότηση

6.6 Αποτελεσματικότητα εσωτερικού ελέγχου

Τέλος, το τελευταίο τμήμα ΣΤ του ερωτηματολογίου μελέτησε τις απόψεις των συμμετεχόντων για την αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου. Ειδικότερα με την πρώτη ερώτηση από το εν λόγω τμήμα του ερωτηματολογίου αξιολογείται ο βαθμός που ο εσωτερικός έλεγχος συνδράμει στην καλύτερη λειτουργία του οργανισμού. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι Πίνακα.

Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος:	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
A) Συνδράμει στην καλύτερη λειτουργία του οργανισμού.		8,6%	20%	20%	30%	21,4%

Από τον πίνακα φαίνεται πως το 84,4% των ερωτώμενων θεωρεί ότι ο εσωτερικός έλεγχος σε βαθμό «μέτρια» έως «πάρα πολύ», συνδράμει στην καλύτερη λειτουργία του οργανισμού.

Στη συνέχεια με την δεύτερη ερώτηση από το εν λόγω τμήμα του ερωτηματολογίου αξιολογείται ο βαθμός που ο εσωτερικός έλεγχος παράγει προστιθέμενη αξία στον οργανισμό. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι Πίνακα.

Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος:	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
B) Παράγει προστιθέμενη αξία στον οργανισμό.		5,7%	20%	25,7%	32,9%	15,7%

Από τον Πίνακα φαίνεται πως το 94,3% των ερωτώμενων θεωρεί ότι ο εσωτερικός έλεγχος σε βαθμό «μέτρια» έως «πάρα πολύ», παράγει προστιθέμενη αξία στον οργανισμό.

Τέλος με την τρίτη και τελευταία ερώτηση από το εν λόγω τμήμα του ερωτηματολογίου αξιολογείται ο βαθμός που ο εσωτερικός έλεγχος συνδράμει στην βελτίωση της αποδοτικότητας και της λειτουργικότητας του οργανισμού. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον κάτωθι Πίνακα.

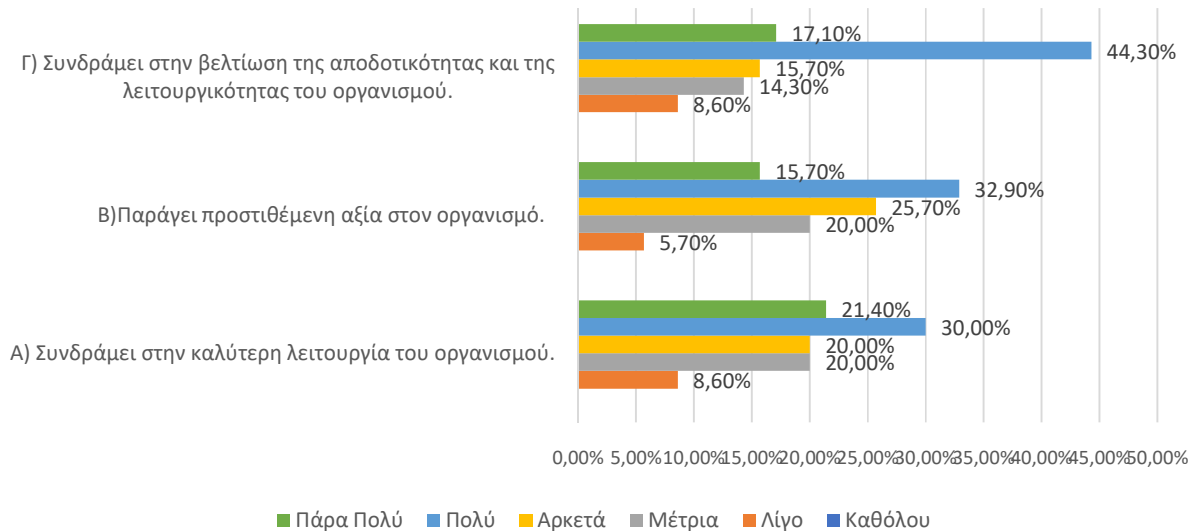
Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος:	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
Γ) Συνδράμει στην βελτίωση της αποδοτικότητας και της λειτουργικότητας του οργανισμού.		8,6%	14,3%	15,7%	44,3%	17,1%

Από τον Πίνακα φαίνεται πως το 91,4% των ερωτώμενων θεωρεί ότι ο εσωτερικός έλεγχος σε βαθμό «μέτρια» έως «πάρα πολύ», συνδράμει στην βελτίωση της αποδοτικότητας και της λειτουργικότητας του οργανισμού

Τα αποτελέσματα συγκεντρωτικά για όλο το τμήμα ΣΤ φαίνονται σε μορφή πίνακα και διαγράμματος.

Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος:	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
Α) Συνδράμει στην καλύτερη λειτουργία του οργανισμού.	0%	8,6%	20%	20%	30%	21,4%
Β) Παράγει προστιθέμενη αξία στον οργανισμό.	0%	5,7%	20%	25,7%	32,9%	15,7%
Γ) Συνδράμει στην βελτίωση της αποδοτικότητας και της λειτουργικότητας του οργανισμού.	0%	8,6%	14,3%	15,7%	44,3%	17,1%

Αποτελεσματικότητα εσωτερικού ελέγχου

7^ο Κεφάλαιο. Συζήτηση- Συμπεράσματα- Προτάσεις

7.1 Συζήτηση- Συμπεράσματα

Ο εσωτερικός έλεγχος είναι ζωτικής σημασίας για τις οντότητες, καθώς προσφέρει συμβουλευτικό χαρακτήρα αλλά και αξιολογεί, ελέγχει και καταγράφει κομβικής σημασίας διαδικασίες. Επίσης, αξίζει να σημειωθεί ότι ο εσωτερικός έλεγχος εντοπίζει αδυναμίες και ευκαιρίες, κατευθύνει τα διάφορα τμήματα του οργανισμού και διασφαλίζει ότι οι πληροφορίες ενός της οντότητας είναι ακριβείς και έγκυρες. Τέλος, μπορεί να λεχθεί ότι ο εσωτερικός έλεγχος με το πλήθος των προσφερόμενων υπηρεσιών του αποτελεί έναν μηχανισμό επιτήρησης και προστασίας για τις δημόσιες και ιδιωτικές οντότητες (Krishnan, 2005).

Σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών ελέγχων στα ελληνικά νοσοκομεία. Η μελέτη μας συνολικά δείχνει ότι ο εσωτερικός έλεγχος μπορεί να είναι ένα πολλά υποσχόμενο εργαλείο για τις μονάδες υγείας.

Από την επιμέρους ανάλυση των τμημάτων του ερωτηματολογίου εξάγεται ότι ο εσωτερικός έλεγχος παρέχει εποικοδομητικές συμβουλές και χρήσιμες προτάσεις στον οργανισμό, είναι αποδοτικός και ακολουθεί πιστά το νομικό πλαίσιο.

Σχετικά με την εφαρμογή του εσωτερικού ελέγχου, από τις απαντήσεις φάνηκε ότι ο εσωτερικός έλεγχος αντιλαμβάνεται τους σκοπούς - επιδιώξεις του οργανισμού και συλλέγει και αναλύει ακριβή και τεκμηριωμένα στοιχεία από τον οργανισμό. Επιπρόσθετα ο εσωτερικός έλεγχος εισηγείται στην διοίκηση κατάλληλες παρεμβάσεις/αλλαγές αλλά οι ανωτέρω εισηγήσεις δύναται να πραγματοποιηθούν σε μεγαλύτερο βαθμό.

Σχετικά με τις δεξιότητες των εσωτερικών ελεγκτών, η έρευνα έδειξε ότι οι εσωτερικοί ελεγκτές διαθέτουν τις κατάλληλες γνώσεις/εκπαίδευση για την διεξαγωγή εσωτερικού

ελέγχου. Εντούτοις παρόλο που οι εσωτερικοί ελεγκτές επικοινωνούν αποτελεσματικά με τους υπαλλήλους-τμήματα-διοίκηση του οργανισμού, η εν λόγω επικοινωνία μπορεί να πραγματοποιηθεί σε μεγαλύτερο βαθμό.

Αναφορικά με το βαθμό που ο εσωτερικός έλεγχος συνεισφέρει στον επανέλεγχο και την ανατροφοδότηση, η έρευνα έδειξε ικανοποιητικά στοιχεία. Εντούτοις αξίζει να σημειωθεί ότι ο βαθμός που τα αποτελέσματα των ελέγχων αναδιαμορφώνουν τη λειτουργία και τις διαδικασίες του εσωτερικού ελέγχου δύναται να ενδυναμωθεί. .

Τέλος σχετικά με την αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου η εμπειρική έρευνα έδειξε ότι ο εσωτερικός έλεγχος συνδράμει στην καλύτερη λειτουργία του οργανισμού, στην βελτίωση της αποδοτικότητας και της λειτουργικότητας του οργανισμού και παράγει προστιθέμενη αξία για την οντότητα

Ένας περιορισμός της μελέτης μας είναι ότι μελετήσαμε εσωτερικούς ελέγχους μόνο σε μικρό αριθμό ελληνικών νοσοκομείων. Επομένως, η γενίκευση σε άλλες χώρες ή περιβάλλοντα υγειονομικής περίθαλψης μπορεί να είναι περιορισμένη (van Gelderen et al, 2016).

Εν κατακλείδι πρέπει να δοθεί ύψιστη προτεραιότητα στη δημιουργία αξιόπιστων δομών εσωτερικού οικονομικού ελέγχου και αποτελεσματικών μονάδων εσωτερικού ελέγχου στα Νοσοκομεία.

7.2 Προτάσεις για μελλοντική έρευνα

Κατά τη διεξαγωγή της έρευνας, εντοπίστηκαν κατά τη διάρκεια της μελέτης μια σειρά ζητημάτων, τα οποία θα μπορούσαν να έχουν θετικό αντίκτυπο στα τρέχοντα ευρήματα. Λόγω περιορισμών χρόνου και πόρων, αυτά δεν ελήφθησαν υπόψη και ελπίζουμε ότι θα μπορούσαν να αποτελέσουν χρήσιμους τομείς για μελλοντική μελέτη. Ωστόσο, πιστεύεται ότι η μελλοντική έρευνα σε αυτόν τον τομέα θα ωφεληθεί από τις προτάσεις που αναφέρονται παρακάτω:

- Το μεγαλύτερο μέρος των προηγούμενων μελετών έχει αξιολογήσει τους οικονομικούς ελέγχους χρησιμοποιώντας μελέτες περιπτώσεων. Μια περαιτέρω μελέτη θα μπορούσε να επεκταθεί σε όλα τα δημοτικά νοσοκομεία της χώρας με τη λήψη δείγματος από όλα αυτά.
- Όπως και οι προηγούμενες μελέτες, έτσι και η παρούσα μελέτη χρησιμοποίησε ένα σχετικά μικρό μέγεθος δείγματος σε σύγκριση με τον συνολικό πληθυσμό. Μια μελλοντική μελέτη θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει μεγαλύτερο μέγεθος δείγματος για να αναλύσει το ίδιο θέμα που εξετάζεται.

Βιβλιογραφία

Al-Shammari, Aid. (2010). *The role of the Audit Committees in Corporate Governance in Saudi Arabia*. Workshop paper. College of Business Administration - King Saud University.

Alzeban, A. (2019), "An examination of the impact of compliance with internal audit standards on financial reporting quality", *Journal of Financial Reporting and Accounting*, Vol. 17 No. 3, pp. 498-518.

Bismark MM, Studdert DM. (2014) Governance of quality of care: a qualitative study of health service boards in Victoria, Australia. *BMJ Qual Saf*; 23:474–82.

Burnaby, P. and Hass, S. (2009), "A summary of the global Common Body of Knowledge 2006 (CBOK) study in internal auditing", *Managerial Auditing Journal*, Vol. 24 No. 9, pp. 813-834.

Chambers, A. D., & Odar, M. (2015). A new vision for internal audit. *Managerial auditing journal*.

Cohen, A., & Sayag, G. (2010). The effectiveness of internal auditing: an empirical examination of its determinants in Israeli organisations. *Australian Accounting Review*, 20(3), 296-307.

Collier, P., & A. Gregory (1996). Audit committee effectiveness and the audit fee, *The European Accounting Review*, 5, 177-198.

COSO (Committee of Sponsoring Organisations of the Treadway Commission). 2007. *Enterprise Risk Management*. US.

COSO (Committee of Sponsoring Organisations of the Treadway Commission). 2005. *Governance and COSO Internal Control*. US.

COSO Internal Control - Integrated Framework (1992), Available:http://www.coso.org/publications/executive_summary_integrated_framework.htm

Dhillon, S., ve Alfi, A. (2018)" The Effect of Internal Control by using COSO Framework on Revenue toward Employee Performance: A Case Study in Public Hospital of South of Tangerang", *The International of Journal of Business Management and Technology*, 2 (4), 4-11.

Drogalas, G., Siopi, S. (2017). Risk management and internal audit: Evidence from Greece. *Risk governance & control: financial markets & institutions*, Vol.7 No.3, pp. 104-110.

Frazer, L. (2012). “The Effect of Internal Control on the Operating Activities of Small Restaurants”, *Journal of Business & Economics Research*, 10 (6), 361-373.

Goodwin, J., & P. Kent, 2003, *Factors affecting the voluntary use of internal audit*, Paper presented at the Annual Meeting of the American Accounting Association, Hawaii.

Goodwin, J., Yeo, T.Y. (2001). Two Factors Affecting Internal Audit Independence and Objectivity: Evidence from Singapore. *International Journal of Auditing* 5(2), 107-125.

Hutchinson, M.R., & Zain, M.M. (2009). Internal audit quality, audit committee independence, growth opportunities and firm performance. *Corporate Ownership and Control*, 7(2), 50-63.

Karagiorgos, T., Drogalas, G., ve Dimou, A. (2010). “ Effectiveness of Internal Control System in The Greek Bank Sector”, *The South European Review of Business Finance & Accounting*, 6 (2), 1-11.

Landau, S., & Everitt, B. S. (2003). A handbook of statistical analyses using SPSS. Chapman and Hall/CRC.

Leung, P., Cooper, B.J. and Robertson, P. (2004) *The Role of Internal Audit in Corporate Governance and Management*, RMIT Publishing, Melbourne

Ljubisavljević, S., Jovanovi, D. (2011). Empirical research on the internal audit position of companies in Serbia. *Economic Annals*, LVI(191), 123-141.

Mylonas, D.M., Bigaki, K.M. (2014). The Necessity of Internal Audit As A Procedure Of Effective Financial Management In A Public Organization Of Healthcare Services: Case Study In Hospitals Of 3 & 4 Health County of Macedonia and Thrace. *International Journal of Business Quantitative Economics and Applied Management Research*, 1(2), 11-24.

Pantelidis, P., Drogalas, G., Ioannidou, E. and Kesisi, E. (2011), “Major Studies of Internal Auditing: Greece in Conjunction with Europe”, *New Horizons in Industry, Business and Education*, Chios, Greece.

Sawyer, L. B., Dittenhofer, M. A. & Schneider, J. H. 2003. Sawyer's internal auditing. 5 th ed. Altamonte Springs:Institute of Internal Auditors.

Scarbrough, P., Rama, D., Raghunandan, K. (1998). Audit committee composition and interaction with internal auditing: Canadian evidence. *Accounting Horizons*, 12(1), 51-62.

Tsintzas, E. (2012), "Fraud and economic turmoil in Greece", *The Internal Auditor*, Vol. 69 No. 1, pp. 72.

Van Gelderen S, Hesselink G, Robben P, et al. The use of audit results by hospital boards to govern patient safety: a systematic review of barriers and facilitators. Submitt Publ 2016.

Vanasco, R. (1996) "Auditor independence: an international perspective", *Managerial Auditing Journal*, Vol. 11 Issue: 9, pp.4-48

Visser, C.B. & Erasmus, P.W. 2008. *The Management of Public Finance: A practical guide*. Cape Town: Oxford University Press.

Xu, P., Hou, W., ve Chen, Z. (2017). "Study on the Strengthening of Hospital Internal Control and Externalization Regulating of Hospital Financial Management", *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 101, 863-866.

Παράρτημα

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΗΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

Το ερωτηματολόγιο αυτό έχει καθαρά εκπαιδευτικό χαρακτήρα και είναι αυστηρά ανώνυμο. Η έρευνα διενεργείται στα πλαίσια της διπλωματικής εργασίας με τίτλο, *«Αποτελεσματικότητα Μηχανισμών Εσωτερικού Ελέγχου* σε Μονάδες Υγείας»*. Τα στοιχεία της έρευνας θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο για την διπλωματική εργασία.

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για τον χρόνο σας.

*Όπου αναφέρεται εσωτερικός έλεγχος δεν νοείται αναγκαστικά μόνο το θεσμοθετημένο τμήμα του εσωτερικού ελέγχου, αλλά εννοείται και μη θεσμοθετημένοι εσωτερικοί μηχανισμοί ελέγχου των διαδικασιών.

Τμήμα Α : Γενικά Στοιχεία

Ερώτηση 1^η: Φύλλο :

- A) Γυναίκα
- B) Άνδρας

Ερώτηση 2^η: Ηλικία :

- A) 20-30
- B) 31-40
- Γ) 41-50
- Δ) 51-60
- E) 61 και πάνω

Ερώτηση 3^η: Έτη προϋπηρεσίας :

- A) 0-5
- B) 6-10
- Γ) 11-15
- Δ) 16-20 E) 21 και πάνω

Ερώτηση 4^η: Βαθμίδα Εκπαίδευσης:

- A) Απόφοιτος Λυκείου
- B) Απόφοιτος Σχολής (ΙΕΚ κλπ)
- Γ) Απόφοιτος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΤΕΙ/ΑΕΙ)
- Δ) Κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου
- E) Κάτοχος Διδακτορικού Διπλώματος

Ερώτηση 5^η: Θέση στον οργανισμό :

- A) Λογιστής
- B) Υπάλληλος οικονομικής – διοικητικής υπηρεσίας
- Γ) Υπεύθυνος τμήματος
- Δ) Προϊστάμενος - Διευθυντής - Ανώτατο στέλεχος
- E) Άλλο

Παρακαλώ σημειώστε τον βαθμό στον οποίο συμφωνείται με τα παρακάτω :

Τμήμα Β : Ποιοτικά χαρακτηριστικά της διαδικασίας του εσωτερικού ελέγχου

Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος:	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
A) Παρέχει εποικοδομητικές συμβουλές και χρήσιμες προτάσεις στον οργανισμό.						
B) Είναι αποδοτικός.						
Γ) Συνεργάζεται αποδοτικά με τον εξωτερικό έλεγχο.						
Δ) Συνεργάζεται αποδοτικά με τους εργαζόμενους στον οργανισμό.						
Ε) Ακολουθεί πιστά και προσαρμόζεται ανάλογα στο νομικό πλαίσιο.						

Τμήμα Γ: Εφαρμογή εσωτερικού ελέγχου

Ποιος είναι ο βαθμός στον οποίο θεωρείται ότι ο εσωτερικός έλεγχος:	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
A) Αντιλαμβάνεται τους σκοπούς /επιδιώξεις του οργανισμού .						
B) Συλλέγει και αναλύει ακριβή και τεκμηριωμένα στοιχεία από τον οργανισμό.						
Γ) Αντιλαμβάνεται το εσωτερικό περιβάλλον του οργανισμού.						
Δ) Αντιλαμβάνεται το εξωτερικό περιβάλλον του οργανισμού.						
Ε) Εισηγείται στην διοίκηση τις κατάλληλες παρεμβάσεις/αλλαγές						

Τμήμα Δ: Δεξιότητες των εσωτερικών ελεγκτών

Ποιος είναι ο βαθμός στον οποίο θεωρείται ότι οι εσωτερικοί ελεγκτές:	Καθόλου	Λίγη	Μέτρια	Αρκετή	Πολύ	Πάρα Πολύ
A) Διαθέτουν τις κατάλληλες γνώσεις/εκπαίδευση για την διεξαγωγή εσωτερικού ελέγχου.						
B) Ενημερώνονται και εξελίσσονται πάνω σε θέματα ελεγκτικής.						

Γ) Διαθέτουν την κατάλληλη εμπειρία σε θέματα ελεγκτικής.						
Δ) Επικοινωνούν αποτελεσματικά με τους υπαλλήλους-τμήματα-διοίκηση του οργανισμού .						
Ε) Διαθέτουν δεξιότητες ώστε να επιλύσουν θέματα που προκύπτουν στον οργανισμό.						

Τμήμα Ε: Επανάλεγχος – Ανατροφοδότηση

Σε ποιο βαθμό:	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
Α) Ο εσωτερικός έλεγχος ανατροφοδοτεί τη διοίκηση(από τα αποτελέσματα των ελέγχων).						
Β) Ο εσωτερικός έλεγχος ανατροφοδοτεί τα τμήματα (από τα αποτελέσματα των ελέγχων).						
Γ) Τα αποτελέσματα των ελέγχων συνδράμουν στην εισαγωγή νέων μέτρων και δράσεων.						
Δ)Τα αποτελέσματα των ελέγχων αναδιαμορφώνουν τη λειτουργία και τις διαδικασίες του εσωτερικού ελέγχου.						

Τμήμα ΣΤ: Αποτελεσματικότητα του Εσωτερικού Ελέγχου

Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος:	Καθόλου	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
Α) Συνδράμει στην καλύτερη λειτουργία του οργανισμού.						
Β)Παράγει προστιθέμενη αξία στον οργανισμό.						
Γ) Συνδράμει στην βελτίωση της αποδοτικότητας και της λειτουργικότητας του οργανισμού.						